

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

М. А. Макаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева

**ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ
ЩОДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ
у питаннях і відповідях**

Навчальний посібник

КИЇВ 2022

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національної академії внутрішніх справ
(протокол № 23 від 28.12. 2021)*

Автори:

Макаров М. А. – доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ;

Заїка С. О. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ;

Кубарєва О. В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ.

Рецензенти:

Удалова Л.Д. – доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, директор інституту підготовки керівних кадрів та підвищення кваліфікації Національної академії внутрішніх справ,

Ковтун О.В. – кандидат юридичних наук, начальник Управління дізнання Національної поліції України

М. А. Макаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарєва. Досудове розслідування та судове провадження щодо кримінальних проступків у питаннях і відповідях : навч. посіб., Київ: «ЦУЛ» 2022. 82 с.

Посібник укладений відповідно до положень Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України, інших нормативно-правових актів, дозволив представити у компактній формі «питання-відповіді» матеріали для успішного засвоєння навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Досудове розслідування» в частині, що стосується актуальних питань досудового розслідування кримінальних правопорушень та судового розгляду кримінальних справ щодо кримінальних проступків. Видання підготовлене для здобувачів ступеня вищої освіти, науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, працівників органів досудового розслідування, прокуратури, суду, адвокатів.

ЗМІСТ

СПИСОК ОСНОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	
ПЕРЕДМОВА.....	

ПИТАННЯ 1. Загальні положення досудового розслідування у формі дізнання	
--	--

ПИТАННЯ 2. Дізнання, дізнавач, керівник органу дізнання.....	
---	--

ПИТАННЯ 3. Загальні положення організації діяльності підрозділів дізнання.....	
---	--

ПИТАННЯ 4. Загальні положення ведення єдиного реєстру досудових розслідувань, що стосуються підрозділів дізнання.....	
--	--

ПИТАННЯ 5. Порядок та строки внесення відомостей до єдиного реєстру досудових розслідувань.....	
--	--

ПИТАННЯ 6. Окремі аспекти порядку внесення відомостей про кримінальне правопорушення до єдиного реєстру досудових розслідувань та надання з нього відомостей.....	
--	--

ПИТАННЯ 7. Облік кримінальних правопорушень у єдиному реєстрі досудових розслідувань, контроль та нагляд за його повнотою та достовірністю.....	
--	--

ПИТАННЯ 8. Орган досудового розслідування.....	
---	--

ПИТАННЯ 9. Керівник органу дізнання.....	
---	--

ПИТАННЯ 10. Дізнавач.....	
----------------------------------	--

ПИТАННЯ 11. Підстави для відводу дізнавача.....	
--	--

ПИТАННЯ 12. Початок досудового розслідування.....	
--	--

ПИТАННЯ 13. Строки досудового розслідування кримінальних проступків.....	
---	--

ПИТАННЯ 14. Порядок продовження, зупинення строків дізнання.....	
---	--

ПИТАННЯ 15. Розгляд клопотань під час досудового розслідування...	
--	--

ПИТАННЯ 16. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення.....	
--	--

ПИТАННЯ 17. Підстави та порядок зупинення досудового розслідування після повідомлення особі про підозру.....

ПИТАННЯ 18. Особливості початку досудового розслідування у формі дізнання.....

ПИТАННЯ 19. Процесуальні джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки.....

ПИТАННЯ 20. Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок.....

ПИТАННЯ 21. Вилучення речей і документів.....

ПИТАННЯ 22. Особливості повідомлення про підозру.....

ПИТАННЯ 23. Запобіжні заходи під час досудового розслідування кримінальних проступків.....

ПИТАННЯ 24. Слідчі (розшукові) дії під час досудового розслідування кримінальних проступків.....

ПИТАННЯ 25. Особливості закінчення дізнання.....

ПИТАННЯ 26. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.....

ПИТАННЯ 27. Рішення, дії чи бездіяльність дізнавача, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження.....

ПИТАННЯ 28. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача, її повернення або відмова відкриття провадження.....

ПИТАННЯ 29. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача під час досудового розслідування.....

ПИТАННЯ 30. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача під час досудового розслідування.....

ПИТАННЯ 31. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача під час досудового розслідування.....

ПИТАННЯ 32. Оскарження недотримання розумних строків.....

ПИТАННЯ 33. Загальні положення провадження щодо кримінальних проступків.....

ПИТАННЯ 34. Розгляд обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку у спрощеному провадженні.....

ПИТАННЯ 35. Загальні положення діяльності підрозділів дізнання органів національної поліції України.....

ПИТАННЯ 36. Завдання підрозділів дізнання органів національної поліції України.....

ПИТАННЯ 37. Основні функції підрозділів дізнання органів національної поліції України.....

ПИТАННЯ 38. Повноваження керівників підрозділів дізнання органів національної поліції України.....

ПИТАННЯ 39. Права і обов'язки дізнавачів підрозділів дізнання органів національної поліції України.....

ПИТАННЯ 40. Організація діяльності працівників управління дізнання та відділів (секторів) дізнання ГУНП, які виконують організаційно-методичні функції.....

ПИТАННЯ 41. Дії дізнавача підрозділів дізнання органів національної поліції України під час взаємодії при надходженні до органу, підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них.....

ПИТАННЯ 42. Виконання працівниками оперативного підрозділу органу, підрозділу поліції доручень дізнавачів підрозділів дізнання органів національної поліції України про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.....

ПИТАННЯ 43. Організація взаємодії підрозділів дізнання органів національної поліції України при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та виконанні заходів забезпечення кримінального провадження.....

ПИТАННЯ 44. Забезпечення взаємодії підрозділів дізнання органів національної поліції України при зупиненні досудового розслідування.....

ПИТАННЯ 45. Порядок обліку, зберігання, видачі та інвентаризації кримінальних проваджень в органах дізнання національної поліції України.....

ПИТАННЯ 46. Порядок обліку та руху кримінальних проваджень, що перебувають у провадженні.....

ПИТАННЯ 47. Порядок зберігання кримінальних проваджень, що перебувають у провадженні, а також досудове розслідування в яких зупинено.....

ПИТАННЯ 48. Порядок обліку і зберігання кримінальних проваджень, у яких прийнято рішення про їх закриття.....

ПИТАННЯ 49. Порядок видачі кримінальних проваджень, у яких прийнято рішення про закриття.....

ПИТАННЯ 50. Інвентаризація кримінальних проваджень, відновлення втрачених або знищених кримінальних проваджень щодо здійснення дізнання.....

ЛІТЕРАТУРА.....

СПИСОК ОСНОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ГСУ – Головне слідче управління Національної поліції України

ГУНП – Головне управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві

ЄРДР – Єдиний реєстр досудових розслідувань

КК України – Кримінальний кодекс України

КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України

МВС – Міністерство внутрішніх справ

СОГ – Слідчо-оперативна група

ОРС – Оперативно-розшукова справа

аб. - абзац

гл. – глава

п. – пункт

ст. – стаття

ч. – частина

ПЕРЕДМОВА

З 1 липня 2020 року в кримінальному процесуальному законодавстві почав діяти новий для Кримінального процесуального кодексу України в редакції 2012 року інститут – «дізнання кримінальних проступків», який було запроваджено з метою розвантаження слідчих та спрощення процедури досудового розслідування саме злочинів невеликої тяжкості, які не несуть значної суспільної небезпеки. Розвиток законодавства в цій частині обумовив необхідність написання навчального посібника «Досудове розслідування та судове провадження щодо кримінальних проступків у питаннях і відповідях».

У навчальному посібнику визначено процесуальний статус нових учасників кримінального провадження – дізнавача та керівника органу дізнання; розглянуто особливості початку досудового розслідування у формі дізнання; строки досудового розслідування кримінальних проступків, порядок їх продовження та зупинення; процесуальні джерела доказів у кримінальному провадженні щодо кримінальних проступків; коло слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших дій під час досудового розслідування кримінальних проступків; порядок затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок; особливості повідомлення про підозру; порядок закінчення дізнання та відкриття матеріалів; процедуру судового провадження щодо проступків та ін.

Навчальний посібник підготовлений у межах чинного кримінального процесуального законодавства України із врахуванням положень наказів МВС України «Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України» від 20 травня 2020 р. № 405; «Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні» від 07 лип. 2017 р. № 575; «Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування

Національної поліції України» від 14 квітня. 2016 р. № 296; «Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України» від 27 квітня 2020 р. № 357; «Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події» від 08 лютого 2019 р. № 100.

Видання допоможе здобувачам ступеня вищої освіти під час підготовки до складання заліків та іспитів з навчальної дисципліни «Досудове розслідування» та може стати у нагоді практичним працівникам (слідчим, дізнавачам, детективам, працівникам прокуратури, суду, адвокатам), а також науковцям і викладачам.

ПИТАННЯ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У ФОРМІ ДІЗНАННЯ

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018 р. в Україні запроваджено інститут кримінальних проступків.

Відповідно до Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 08 квітня 2008 року № 311/2008, в основу реформування кримінальної юстиції мають бути покладені багатовікові національні традиції правотворення і судочинства, положення вітчизняного права, які пройшли перевірку часом і виправдані практикою, прогресивні інститути правових систем держав Європейського Союзу, норми міжнародного права, у тому числі Рекомендація № R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо спрощення кримінального правосуддя.

Кримінальний проступок – це один із видів кримінального правопорушення, діяння (дія чи бездіяльність), передбачене Кримінальним кодексом України (далі – КК України), за вчинення якого призначають основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше ніж три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов’язане з позбавленням волі.

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) передбачає дві форми досудового розслідування – *дізнання* (п. 4 ст. 3 КПК України) *та досудове слідство* (п. 6 ст. 3 КПК України).

Органами, що уповноважені в межах своєї компетенції, передбаченої кримінальним процесуальним законодавством, здійснювати дізнання та досудове слідство в кримінальному провадженні, є *органи досудового розслідування*.

Згідно з вимогами ч. 2 ст. 298 КПК України досудове розслідування кримінальних проступків здійснюється за загальними правилами досудового розслідування та відповідно до норм гл. 25 КПК України.

ПИТАННЯ 2. ДІЗНАННЯ, ДІЗНАВАЧ, КЕРІВНИК ОРГАНУ ДІЗНАННЯ

Дізнання – це форма досудового розслідування, у якій здійснюють розслідування кримінальних проступків (п. 4 ст. 3 КПК України).

Дізнавач – службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, органу Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, у випадках, установлених КПК України, уповноважена особа іншого підрозділу зазначених органів, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків (п. 4¹ ст.3 КПК України). Дізнавач при здійсненні дізнання наділяється повноваженнями слідчого та несе відповідальність за законність і своєчасність здійснення дізнання.

Керівник органу дізнання – начальник підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, органу Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівник органу досудового розслідування (п.7¹ ст.3 КПК України).

Дізнавач, керівник органу дізнання – відносяться до сторони кримінального провадження з боку обвинувачення.

ПИТАННЯ 3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ

Дізнання здійснюють підрозділи дізнання або уповноважені особи інших підрозділів: органів Національної поліції, органів безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, органів Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України) (п.3 ст. 38 КПК України).

Організація дізнання у кримінальному провадженні покладається на керівника органу дізнання, який *уповноважений*:

– визначати дізнавача, який здійснюватиме дізнання, до повноважень якого у випадках та за наявності підстав, передбачених КПК України відноситься: починати дізнання, проводити огляд місця події, обшук затриманої особи, опитувати осіб, вилучати знаряддя і засоби вчинення правопорушення, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку або виявлені під час затримання, а також проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії, слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій та доручати їх проведення відповідним оперативним підрозділам, звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, повідомляти за погодженням із прокурором особі про підозру у вчиненні кримінального проступку, за результатами розслідування скласти обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та подавати їх прокурору на затвердження, приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК України, у тому числі щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених ст. 284 КПК України, а також здійснення інших повноважень, передбачених КПК України (ст.ст. 39⁻¹, 40⁻¹ КПК України);

– відсторонювати дізнавача від проведення дізнання за ініціативою прокурора або з власної ініціативи та призначати іншого дізнавача за наявності

підстав, передбачених КПК України, для його відводу (самовідводу) або неефективного дізнання;

- ознайомлюватися з матеріалами дізнання, давати дізнавачу письмові вказівки, що не суперечать рішенням та вказівкам прокурора;

- вживати заходів для усунення порушень вимог законодавства у разі їх допущення дізнавачем;

- здійснювати інші повноваження, передбачені КПК України.

Що стосується безпосередньо дізнавача, то він зобов'язаний, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог КПК України, виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі, водночас, він є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові особи, інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення дізнавача.

У разі потреби дізнавач може письмово доручити здійснити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні оперативним підрозділам органів Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, органів Державного бюро розслідувань, органів Бюро економічної безпеки України, органів Державної прикордонної служби України, органів, установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, які під час їх виконання користуються повноваженнями слідчого. Доручення дізнавача, щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом.

ПИТАННЯ 4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВЕДЕННЯ ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ЩО СТОСУЮТЬСЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ

Відповідно до Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення, затвердженого наказом Офісу Генерального прокурора від 30.06.2020 № 298, *Реєстр* – створена за допомогою автоматизованої системи електронна база даних, відповідно до якої здійснюються збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до Реєстру, з дотриманням вимог кримінального процесуального законодавства та законодавства, яким врегульовано питання захисту персональних даних та доступу до інформації з обмеженим доступом. Реєстр утворений та ведеться відповідно до вимог КПК України.

Держателем Реєстру є Офіс Генерального прокурора. Виконання функцій *Адміністратора* Реєстру також покладається на регіональні (обласні) прокуратури (за винятком спеціалізованих), якими забезпечуються адміністрування та моніторинг використання системи, надання (обмеження) реєстраторам і користувачам доступу до Реєстру у визначених цим Положенням випадках, перевірка дотримання дисципліни та системи безпеки, проведення навчання щодо користування Реєстром, а також виконання інших функцій, передбачених цим Положенням.

Реєстраторами та *Користувачами* ЄРДР, зокрема, є керівники органів дізнання, дізнавачі підрозділів дізнання органів поліції, безпеки, органів Бюро економічної безпеки України, та органів Державного бюро розслідувань, а також уповноважені особи інших підрозділів зазначених органів, уповноважені в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

З метою дотримання дисципліни та системи безпеки, у разі підписання наказу про уповноваження працівника іншого підрозділу здійснювати досудове

розслідування кримінальних проступків або про припинення ним таких повноважень, начальник підрозділу дізнання, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівник органу досудового розслідування, не пізніше наступного робочого дня після такого підписання, забезпечує направлення його засвідченої копії чи витягу з наказу особам, відповідальним за ведення довідників ЄРДР, для внесення до них змін про Реєстратора та Користувача.

ПИТАННЯ 5. ПОРЯДОК ТА СТРОКИ ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

Відповідно до п. 1 розділу 2 Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення (наказ Офісу Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298) до ЄРДР також, вносяться відомості про передачу матеріалів та відомостей іншому органу досудового розслідування, дізнання або за місцем проведення досудового розслідування (ч. 5 ст. 36, ч. 7 ст. 214, статті 216, 218, п. 4 ч. 2 ст. 301 КПК України), а також про прізвище, ім'я, по батькові керівника органу дізнання, дізнавача (уповноваженої особи інших підрозділів), який вносив відомості до ЄРДР та/або розпочав досудове розслідування та/або здійснює досудове розслідування.

При цьому слід пам'ятати, що унесення відомостей про призначення дізнавача (уповноваженої особи іншого підрозділу), прийняття до провадження (при фактичному отриманні матеріалів кримінального провадження) здійснюється *невідкладно*, а про вжиті заходи забезпечення кримінального провадження (статті 131, 298³ КПК України), відкриття матеріалів досудового розслідування іншій стороні (стаття 290 КПК України), направлення матеріалів дізнання прокурору (ч.1 ст. 301 КПК України) – *протягом 24 годин* з моменту вчинення процесуальної дії.

Керівник органу дізнання після перевірки внесених до Реєстру відомостей реєструє кримінальне провадження. У Реєстрі автоматично фіксується дата обліку інформації та присвоюється номер кримінального провадження. Факт

реєстрації кримінального правопорушення (провадження) настає з моменту підтвердження керівником органу дізнання таких відомостей.

ПИТАННЯ 6. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПОРЯДКУ ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ДО ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ТА НАДАННЯ З НЬОГО ВІДОМОСТЕЙ

Формування ЄРДР розпочинається з моменту внесення до нього Реєстратором відповідних відомостей про кримінальне правопорушення, зазначених у заяві чи повідомленні про його вчинення або виявлених ним самостійно з будь-якого джерела. Усні заяви дізнавачем (уповноваженою особою іншого підрозділу) до протоколу, який підписується заявником. Відомості про кримінальне правопорушення, викладені у заяві, повідомленні чи виявлені з іншого джерела, повинні відповідати вимогам п. 4 ч. 5 ст. 214 КПК України, зокрема мати короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Відомості з ЄРДР надаються у вигляді витягу в порядку, встановленому КПК України, що являє собою згенерований програмними засобами ведення ЄРДР документ, який засвідчує факт реєстрації в ЄРДР відомостей, що є актуальними на момент його формування, зокрема, про кримінальне правопорушення, щодо номеру та дати реєстрації кримінального провадження (виділення матеріалів досудового розслідування), правової кваліфікації кримінального правопорушення, наслідку розслідування кримінального правопорушення, а також короткого викладу обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення та прізвище, ім'я, по батькові дізнавача (дізнавачів) органів дізнання, уповноваженої особи (осіб) іншого підрозділу, які здійснюють досудове розслідування, та прокурора (прокурорів), який (які) здійснює(ють) процесуальне керівництво.

Доступ до внесених у Реєстр відомостей відкривається з моменту оголошення підозри особі або прийняття рішення про закриття провадження без оголошення підозри особі.

Винятком із цього правила є Генеральний прокурор, керівник органу прокуратури, прокурор, керівник органу досудового розслідування, керівник органу дізнання, слідчий, дізнавач (уповноважена особа іншого підрозділу), які відповідно проводять досудове розслідування, організовують його проведення, здійснюють контроль та нагляд у цьому кримінальному провадженні.

ПИТАННЯ 7. ОБЛІК КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ЄДИНОМУ РЕЄСТРІ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ, КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА ЙОГО ПОВНОТОЮ ТА ДОСТОВІРНІСТЮ

Облік кримінальних правопорушень за заявами, повідомленнями, які надійшли прокурору або органу дізнання або виявленими з інших джерел обставинами, що свідчать про вчинення кримінального правопорушення, здійснюється Реєстратором за дорученням керівника органу прокуратури або органу дізнання шляхом внесення до ЄРДР відомостей, визначених ч. 5 ст. 214 КПК України.

Керівник органу прокуратури, органу дізнання після перевірки внесених до ЄРДР відомостей реєструє кримінальне провадження. У ЄРДР автоматично фіксується *дата* обліку інформації та присвоюється *номер* кримінального провадження. Факт реєстрації кримінального правопорушення (провадження) настає з моменту підтвердження керівником органу прокуратури або органу органу дізнання таких відомостей. Номер кримінального провадження складається із 17 цифр, які містять такі реквізити: код відомства, орган якого розпочав досудове розслідування, рік реєстрації; код території регіону та ідентифікатор органу прокуратури чи досудового розслідування у межах регіону, де він розташований, а також номер кримінального провадження.

Реквізити номера кримінального провадження зберігаються протягом стадії досудового розслідування.

Відомості про декілька вчинених кримінальних правопорушень, зазначених в одній заяві, повідомленні або виявлених безпосередньо прокурором, дізнавачем чи працівником іншого підрозділу, незалежно від часу їх учинення, наявності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, вносяться до Реєстру за кожним правопорушенням окремо.

На виявлене під час досудового розслідування кримінальне правопорушення в рамках одного кримінального провадження дізнавач за *Довідником 1 «Перелік інших джерел, з яких виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення»* вносить до Реєстру інформацію про джерело, з якого виявлено кримінальне правопорушення, та відомості про кримінальне правопорушення. Кримінальному провадженню за цим правопорушенням присвоюється новий номер. При встановленні факту здійснення досудового розслідування стосовно аналогічних правопорушень (дублікатів), заяви і повідомлення про які надійшли з різних джерел, прокурор, керівник органу прокуратури об'єднує такі матеріали в одне провадження, після чого Реєстратор (дізнавач, керівник органу дізнання, прокурор, керівник органу прокуратури) за допомогою функції присвоює одному з них статус «дублікат».

Контроль за своєчасним, повним та достовірним внесенням інформації до Реєстру у строки, визначені КПК України та Положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення, що забезпечується у відомствах, *покладається* на прокурорів та керівники органів дізнання всіх рівнів.

ПИТАННЯ 8. ОРГАН ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Відповідно до ч. 1 ст. 38 КПК України органами досудового розслідування є органи, що здійснюють досудове слідство і дізнання.

Дізнання здійснюють підрозділи дізнання або уповноважені особи інших підрозділів (ч. 3 ст. 38 КПК України):

- а) органів Національної поліції;
- б) органів безпеки;
- в) органів Бюро економічної безпеки України;
- г) органів Державного бюро розслідувань;
- г) Національного антикорупційного бюро України.

Орган досудового розслідування зобов'язаний застосовувати всі передбачені законом заходи для забезпечення ефективності досудового розслідування.

ПИТАННЯ 9. КЕРІВНИК ОРГАНУ ДІЗНАННЯ

Ст. 39⁻¹ КПК України визначає повноваження керівника органу дізнання.

Керівник органу дізнання уповноважений:

- 1) визначати дізнавача, який здійснюватиме дізнання;
- 2) відсторонювати дізнавача від проведення дізнання за ініціативою прокурора або з власної ініціативи та призначати іншого дізнавача за наявності підстав, передбачених цим Кодексом, для його відводу (самовідводу) або неефективного дізнання;
- 3) ознайомлюватися з матеріалами дізнання, давати дізнавачу письмові вказівки, що не суперечать рішенням та вказівкам прокурора;
- 4) вживати заходів для усунення порушень вимог законодавства у разі їх допущення дізнавачем;
- 5) здійснювати інші повноваження, передбачені КПК України.

ПИТАННЯ 10. ДІЗНАВАЧ

Дізнавач при здійсненні дізнання наділяється повноваженнями слідчого. Дізнавач несе відповідальність за законність та своєчасність здійснення дізнання (ст. 40⁻¹ КПК України):

Дізнавач уповноважений:

- 1) починати дізнання за наявності підстав, передбачених КПК України;
- 2) проводити огляд місця події, обшук затриманої особи, опитувати осіб, вилучати знаряддя і засоби вчинення правопорушення, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку або виявлені під час затримання, а також проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, установлених КПК України;
- 3) доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, установлених КПК України, відповідним оперативним підрозділам;
- 4) звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій;
- 5) повідомляти за погодженням із прокурором особі про підозру у вчиненні кримінального проступку;
- 6) за результатами розслідування скласти обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та подавати їх прокурору на затвердження;
- 7) приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК України, у тому числі щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених ст. 284 КПК України;
- 8) здійснювати інші повноваження, передбачені КПК України.

Дізнавач **зобов'язаний** виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі.

Дізнавач, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог КПК України, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації,

службові особи, інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення дізнавача.

ПИТАННЯ 11. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДВОДУ ДІЗНАВАЧА

Дізнавач не має права брати участь у кримінальному провадженні (ст. 77 КПК України):

1) якщо він є заявником, потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, членом сім'ї або близьким родичем сторони, заявника, потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача;

2) якщо він брав участь у цьому ж провадженні як слідчий суддя, суддя, захисник або представник, свідок, експерт, спеціаліст, представник персоналу органу пробації, перекладач;

3) якщо він особисто, його близькі родичі чи члени його сім'ї заінтересовані в результатах кримінального провадження або існують інші обставини, які викликають обґрунтовані сумніви в його неупередженості.

Відповідно до ч. 1 ст. 83 КПК України у разі задоволення відводу дізнавача в кримінальному провадженні повинні бути невідкладно призначені відповідно інший дізнавач – керівником органу дізнання.

ПИТАННЯ 12. ПОЧАТОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Дізнавач невідкладно, *але не пізніше 24 годин* після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР, розпочати розслідування та *через 24 години* з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з ЄРДР.

Дізнавач, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу дізнання, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівником органу досудового розслідування.

Досудове розслідування *розпочинається* з моменту внесення відомостей до ЄРДР.

Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджуються Офісом Генерального прокурора за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Національним антикорупційним бюро України, Державним бюро розслідувань, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства.

Здійснення досудового розслідування, крім випадків, передбачених ч. 3 ст. 214 КПК України, до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. У невідкладних випадках до внесення відомостей до ЄРДР може бути проведений огляд місця події (відомості вносяться невідкладно після завершення огляду).

Для з'ясування обставин вчинення кримінального проступку до внесення відомостей до ЄРДР може бути:

- 1) відібрано пояснення;
- 2) проведено медичне освідування;
- 3) отримано висновок спеціаліста і знято показання технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;
- 4) вилучено знаряддя і засоби вчинення кримінального проступку, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку, або які виявлені під час затримання особи, особистого огляду або огляду речей.

У разі виявлення ознак кримінального правопорушення на морському чи річковому судні, що перебуває за межами України, досудове розслідування розпочинається негайно, відомості про нього вносяться до ЄРДР за першої можливості.

До Єдиного реєстру досудових розслідувань вносяться відомості про:

1) дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника;

3) інше джерело, з якого виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

4) короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела;

5) попередня правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

6) прізвище, ім'я, по батькові та посада службової особи, яка внесла відомості до реєстру, а також слідчого, прокурора, який вніс відомості до реєстру та/або розпочав досудове розслідування;

7) інші обставини, передбачені положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань.

У ЄРДР автоматично фіксується дата внесення інформації та присвоюється номер кримінального провадження.

Дізнавач *невідкладно* у письмовій формі повідомляє керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені ч. 5 ст. 214 КПК України.

Якщо відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР внесені прокурором, він зобов'язаний *невідкладно*, але не пізніше наступного дня, з дотриманням правил підслідності передати наявні у нього матеріали до органу досудового розслідування та доручити проведення досудового розслідування.

Дізнавач *протягом 24 годин* з моменту внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань у письмовій формі повідомляє Національне агентство з питань запобігання корупції про початок досудового

розслідування за участю викривача, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені ч. 5 ст. 214 КПК України.

Копія зазначеного повідомлення Національному агентству з питань запобігання корупції надається викривачу.

ПИТАННЯ 13. СТРОКИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

Одним із важливих завдань кримінального провадження є здійснення швидкого розслідування. Дотримання, порядок обчислення й продовження строків досудового розслідування здійснюється відповідно до порядку й правил, встановлених главою 7 КПК України щодо визначення й дотримання будь-яких інших процесуальних строків.

Закінчення досудового розслідування у встановлений законом строк є необхідною умовою своєчасного розкриття кримінального правопорушення, виявлення, закріплення й використання доказів, створення необхідних передумов для розгляду кримінального провадження в суді, забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, потерпілому та іншим учасникам кримінального судочинства права на участь у судовому розгляді.

Строк досудового розслідування обчислюється з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження.

З дня повідомлення особі про підозру досудове розслідування повинно бути закінчене:

1) *протягом сімдесяти двох годин* – у разі повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298² КПК України;

2) *протягом двадцяти діб* – у разі повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку у випадках, якщо підозрюваний не визнає вину або необхідності проведення додаткових слідчих (розшукових) дій, або вчинення кримінального проступку неповнолітнім;

3) *протягом одного місяця* – у разі повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку, якщо особою заявлено клопотання про проведення експертизи у випадку, передбаченому ч. 2 ст.298⁴ КПК України.

ПИТАННЯ 14. ПОРЯДОК ПРОДОВЖЕННЯ, ЗУПИНЕННЯ СТРОКІВ ДІЗНАННЯ

У разі необхідності проведення додаткових слідчих і розшукових дій строк дізнання може бути продовжений прокурором *до тридцяти днів*. Про продовження строку дізнання прокурор виносить постанову.

У разі неможливості закінчити дізнання у строк, визначений ст. 219 КПК України, дізнавач або прокурор звільняє затриману особу *не пізніше сімдесяти двох годин* з моменту затримання.

Перебіг строку дізнання зупиняється у випадку, передбаченому ст. 280 КПК України.

Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею або винесення постанови про відновлення кримінального провадження не включається до строків, передбачених цією статтею (ст. 298⁵ КПК України).

Строк досудового розслідування може бути продовжений у порядку, передбаченому параграфом 4 гл. 24 КПК України. При цьому загальний строк досудового розслідування *не може перевищувати одного місяця* з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку у випадках, передбачених пунктами 1 і 2 ч. 3 ст. 219 КПК України.

Перебіг строку дізнання зупиняють у випадку, передбаченому ст. 280 КПК України. Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального

провадження до дня її скасування слідчим суддею або винесення постанови про відновлення кримінального провадження не включають у строки, передбачені ст. 298⁵ КПК України.

У разі необхідності проведення додаткових слідчих і розшукових дій строк дізнання може бути продовжений прокурором до тридцяти днів. Про продовження строку дізнання прокурор виносить постанову (ч. 1 ст. 298-5 КПК України).

У разі неможливості закінчити дізнання у строк, визначений ст. 219 КПК України, дізнавач або прокурор звільняє затриману особу не пізніше сімдесяти двох годин з моменту затримання.

Перебіг строку дізнання зупиняється у випадку, передбаченому ст. 280 КПК України.

Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею або винесення постанови про відновлення кримінального провадження не включається до строків, передбачених ст. 298-5 КПК України.

ПИТАНН 15. РОЗГЛЯД КЛОПОТАНЬ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Відповідно до ст. 220 КПК України клопотання сторони захисту, потерпілого і його представника чи законного представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, про виконання будь-яких процесуальних дій та у випадках, установлених КПК України, іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, або її представника дізнавач зобов'язані розглянути *в строк не більше трьох днів* з моменту подання і задовольнити їх за наявності відповідних підстав.

Про результати розгляду клопотання повідомляється особа, яка заявила клопотання. Про повну або часткову відмову в задоволенні клопотання виноситься вмотивована постанова, копія якої вручається особі, яка заявила

клопотання, а у разі неможливості вручення з об'єктивних причин – надсилається їй.

ПИТАННЯ 16. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З МАТЕРІАЛАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ДО ЙОГО ЗАВЕРШЕННЯ

Дізнавач зобов'язаний за клопотанням сторони захисту, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, надати їм матеріали досудового розслідування для ознайомлення, за виключенням матеріалів про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, а також тих матеріалів, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню. Відмова у наданні для ознайомлення загальнодоступного документа, оригінал якого знаходиться в матеріалах досудового розслідування, не допускається.

Під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування особа, що його здійснює, має право робити необхідні виписки та копії.

Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, що містяться в інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування, здійснюється шляхом надання доступу до них або надання електронних копій чи примірників таких матеріалів (ст. 221 КПК України).

ПИТАННЯ 17. ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ЗУПИНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПІСЛЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ОСОБИ ПРО ПІДОЗРУ

Досудове розслідування може бути зупинене після повідомлення особі про підозру у разі, якщо:

- 1) підозрюваний захворів на тяжку хворобу, яка перешкоджає його участі у кримінальному провадженні, за умови підтвердження цього відповідним медичним висновком;

2) оголошено в розшук підозрюваного;

3) наявна необхідність виконання процесуальних дій у межах міжнародного співробітництва.

До зупинення досудового розслідування дізнавач зобов'язаний виконати всі слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, проведення яких необхідне та можливе, а також всі дії для здійснення розшуку підозрюваного, якщо зупинити досудове розслідування необхідно у зв'язку з обставинами, передбаченими п. 2 ч. 1 ст. 280 КПК України.

Досудове розслідування зупиняється вмотивованою постановою дізнавача за погодженням з прокурором, відомості про що вносяться до ЄРДР. Копія постанови надсилається стороні захисту, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, які мають право її оскаржити слідчому судді.

Після зупинення досудового розслідування проведення слідчих (розшукових) дій не допускається, крім тих, які спрямовані на встановлення місцезнаходження підозрюваного.

ПИТАННЯ 18. ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У ФОРМІ ДІЗНАННЯ

Керівник органу дізнання *визначає* дізнавача, який здійснюватиме досудове розслідування у формі дізнання.

Досудове розслідування кримінальних проступків (дізнання) здійснюється згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими КПК України, з урахуванням положень гл. 25 КПК України.

До внесення відомостей про кримінальний проступок до ЄРДР допускається проведення окремих дій, передбачених ч. 3 ст. 214 КПК України (ст. 298 КПК України).

ПИТАННЯ 19. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРОСТУПКИ

Процесуальними джерелами доказів у кримінальному провадженні про кримінальні проступки, крім визначених ст. 84 КПК України, також є пояснення осіб, результати медичного освідчування, висновок спеціаліста, показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису.

Такі процесуальні джерела доказів не можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, яка постановляється за клопотанням прокурора (ст. 298¹ КПК України).

ПИТАННЯ 20. ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОСТУПОК

Уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні кримінального проступку, у випадках, передбачених пунктами 1 і 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, *та лише за умови, що ця особа:*

- 1) відмовляється виконувати законну вимогу уповноваженої службової особи щодо припинення кримінального проступку або чинить опір;
- 2) намагається залишити місце вчинення кримінального проступку;
- 3) під час безпосереднього переслідування після вчинення кримінального проступку не виконує законних вимог уповноваженої службової особи;
- 4) перебуває у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння та може завдати шкоди собі або оточуючим.

Затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, здійснюється *не більш як на три години* з моменту фактичного затримання.

Затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, передбачений ст. 286¹ Кримінального кодексу України, з ознаками перебування у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння або перебування під впливом лікарських засобів, що знижують її увагу та швидкість реакції, здійснюється *не більш як на три години* з обов'язковим доставленням такої особи до медичного закладу для забезпечення проходження відповідного медичного освідчення.

Уповноважена службова особа, яка здійснила затримання, та дізнавач повинні негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підстави затримання та у вчиненні якого кримінального правопорушення вона підозрюється, а також роз'яснити її право мати захисника, отримувати медичну допомогу, давати пояснення, показання або не говорити нічого з приводу підозри проти неї, негайно повідомити інших осіб про своє затримання і місце перебування відповідно до положень ст. 213 КПК України, вимагати перевірку обґрунтованості затримання та інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

Особу може бути затримано:

1) *до сімдесяти двох годин* - за умов, передбачених пунктами 1-3 ч. 1 ст. 298² КПК України, та з дотриманням вимог ст. 211 КПК України;

2) *до двадцяти чотирьох годин* - за умови, передбаченої п. 4 ч. 1 ст. 298² КПК України.

Копія протоколу затримання особи невідкладно надсилається прокурору.

Затриманому надається можливість повідомити інших осіб про затримання і місце перебування відповідно до положень ст. 213 КПК України.

Уповноважена службова особа, яка здійснила затримання, здійснює особистий обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223 цього Кодексу.

Службова особа, відповідальна за перебування затриманих за вчинення кримінального проступку, зобов'язана вчинити дії, передбачені ч. 3 ст. 212 КПК України, з урахуванням особливостей, передбачених ст. 298² КПК України.

Особа є затриманою з *моменту*, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд з уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою (ч. 1 ст. 209 КПК України). Саме з цього моменту кримінальне процесуальне затримання підозрюваного можна вважати закінченим, про що складається протокол.

Протокол про затримання підписує особа, яка його склала, і затриманий. Копію протоколу негайно під підпис вручають затриманому, а також надсилають прокурору.

Відповідно до ч. 5 ст. 298² КПК України, затриманому надають можливість повідомити інших осіб про затримання та місце перебування відповідно до положень ст. 213 КПК України. Згідно з ч. 1 ст. 213 КПК України, якщо уповноважена службова особа, що здійснила затримання, має підстави для обґрунтованої підозри, що під час повідомлення про затримання ця особа може зашкодити досудовому розслідуванню, вона може здійснити таке повідомлення самостійно, проте без порушення вимоги щодо його негайності.

У разі затримання неповнолітньої особи уповноважена службова особа, що здійснила затримання, зобов'язана негайно повідомити про це його батьків або усиновителів, опікунів, піклувальників, орган опіки та піклування.

Службова особа, відповідальна за перебування затриманих за вчинення кримінального проступку відповідно до ч. 3 ст. 212 КПК України *зобов'язана*:

- 1) негайно зареєструвати затриманого;
- 2) роз'яснити затриманому підстави його затримання, права й обов'язки;
- 3) звільнити затриманого негайно після зникнення підстави для затримання або спливу строку для затримання, передбаченого ст. 211 КПК України;
- 4) забезпечити належне поведіння із затриманим і дотримання його прав, передбачених Конституцією України, КПК України та іншими законами України;

5) забезпечити запис усіх дій, що проводять із залученням затриманого, зокрема час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні під час проведення таких дій;

6) забезпечити невідкладне надання належної медичної допомоги та фіксацію медичним працівником будь-яких тілесних ушкоджень або погіршення стану здоров'я затриманого. До складу осіб, що надають затриманому медичну допомогу, за його бажанням може бути допущена конкретна особа, що має право на зайняття медичною діяльністю.

Відповідно до ч. 6 ст. 298² КПК України, уповноважена службова особа, яка здійснила затримання, здійснює особистий обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223 КПК України.

ПИТАННЯ 21. ВИЛУЧЕННЯ РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ

Речі і документи, що є знаряддям та/або засобом вчинення кримінального проступку чи безпосереднім предметом посягання, виявлені під час затримання, особистого обшуку затриманої особи або огляду речей, вилучаються уповноваженою службовою особою Національної поліції, органу безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, органу Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України.

Вилучені речі і документи зберігаються органом, що їх вилучив, до розгляду провадження про кримінальний проступок по суті в суді у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

У виняткових випадках вилучені речі і документи можуть бути повернуті володільцеві до розгляду провадження про кримінальний проступок по суті в суді. Залежно від результатів розгляду вилучені речі та документи у встановленому порядку конфіскують або повертають володільцеві, або знищують.

Про вилучення речей і документів складається протокол або робиться відповідний запис у протоколі про затримання.

Вилучені під час обшуку затриманої особи речі і документи, зазначені у частині першій цієї статті, визнаються речовими доказами, про що дізнавачем виноситься відповідна постанова, та приєднуються до матеріалів дізнання.

Уповноважена службова особа за наявності достатніх підстав вважати, що особою вчинено порушення, за яке відповідно до цього Кодексу може бути застосовано покарання у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами, тимчасово вилучає посвідчення водія до набрання вироком законної сили, але не більш як на три місяці з моменту такого вилучення, і видає тимчасовий дозвіл на право керування транспортними засобами (ст. 298³ КПК України).

Вилучення речей і документів під час затримання особи здійснюють за спрощеною процедурою (про це зазначають у протоколі затримання), водночас, тимчасове вилучення майна під час проведення інших процесуальних дій (зокрема огляду, обшуку, тимчасового доступу до речей і документів) здійснюють за загальною процедурою, встановленою нормами КПК України.

ПИТАННЯ 22. ОСОБЛИВОСТІ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

Повідомлення про підозру займає особливе місце в структурі досудового розслідування. Воно визначає подальше спрямування кримінального провадження і є початковим моментом притягнення до кримінальної відповідальності. Кримінальний процесуальний закон визначає порядок повідомлення особі про підозру шляхом вручення письмового повідомлення про підозру в день його складення дізнавачем.

Письмове повідомлення про підозру у вчиненні кримінального проступку складається дізнавачем за погодженням із прокурором у випадках та порядку, передбачених КПК України.

Одночасно із врученням повідомлення про підозру особа інформується про результати медичного освідування та висновку спеціаліста за їх наявності. У разі незгоди з результатами медичного освідування або висновком

спеціаліста особа *протягом сорока восьми годин* має право звернутися до дізнавача або прокурора з клопотанням про проведення експертизи. У такому разі дізнавач або прокурор має право звернутися до експерта для проведення експертизи із дотриманням правил, передбачених КПК України.

У разі якщо протягом встановленого строку особа не звернеться з клопотанням про проведення експертизи, відповідне клопотання може бути заявлено лише під час судового розгляду (ст. 298⁴ КПК України).

ПИТАННЯ 23. ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

Під час досудового розслідування кримінальних проступків як тимчасовий запобіжний захід застосовується *затримання* особи на підставах та в порядку, визначених КПК України, *а також такі запобіжні заходи, як особисте зобов'язання та особиста порука* (ст. 299 КПК України).

Метою застосування запобіжних заходів є:

– забезпечення виконання підозрюваним покладених на нього процесуальних обов'язків;

– запобігання ризикам:

- 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;
- 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;
- 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;
- 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується (ч. 1 ст. 177 КПК України).

ПИТАННЯ 24. СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

Відповідно до ст. 300 КПК України для досудового розслідування кримінальних проступків дозволяється виконувати *всі слідчі (розшукові) дії, передбачені КПК України, та негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені ч. 2 ст. 264 та ст. 268 КПК України*, а також відбирати пояснення для з'ясування обставин вчинення кримінального проступку, проводити медичне освідування, отримувати висновок спеціаліста, що має відповідати вимогам до висновку експерта, знімати показання технічних приладів і технічних засобів у провадженнях щодо вчинення кримінальних проступків, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, вилучати знаряддя і засоби вчинення кримінального проступку, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку, або які виявлені під час затримання особи, особистого огляду або огляду речей, до внесення відомостей про кримінальний проступок до ЄРДР.

ПИТАННЯ 25. ОСОБЛИВОСТІ ЗАКІНЧЕННЯ ДІЗНАННЯ

Дізнавач зобов'язаний у найкоротший строк, але *не пізніше сімдесяти двох годин* з моменту затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298⁻² КПК України, подати прокурору всі зібрані матеріали дізнання разом із повідомленням про підозру, про що невідкладно письмово повідомляє підозрюваного, його захисника, законного представника, потерпілого.

Прокурор зобов'язаний *не пізніше трьох днів* після отримання матеріалів дізнання разом з повідомленням про підозру, а в разі затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298⁻² КПК України, *протягом двадцяти чотирьох годин здійснити одну із зазначених дій*:

1) прийняти рішення про закриття кримінального провадження, а в разі затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298⁻² КПК України, - про негайне звільнення затриманої особи;

2) повернути дізнавачу кримінальне провадження з письмовими вказівками про проведення процесуальних дій з одночасним продовженням строку дізнання до одного місяця та звільнити затриману особу (у разі затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298² КПК України);

3) звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру або про звільнення від кримінальної відповідальності;

4) у разі встановлення ознак злочину направити кримінальне провадження для проведення досудового слідства.

У випадку, передбаченому п. 3 ч. 2 ст. 301 КПК України, строк затримання особи не повинен перевищувати сімдесяти двох годин з моменту затримання до початку розгляду провадження про кримінальний проступок в суді.

У випадку, передбаченому п. 4 ч. 2 ст. 301 КПК України, строк затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298² КПК України, зараховується до строку тримання особи під вартою.

У разі прийняття прокурором рішення про звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру прокурор зобов'язаний у межах строків, визначених ч. 2 ст. 301 КПК України, забезпечити надання особі, яка вчинила кримінальний проступок, або її захиснику, потерпілому чи його представнику копій матеріалів дізнання шляхом їх вручення, а у разі неможливості такого вручення – у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень, зокрема шляхом надсилання копій матеріалів дізнання за останнім відомим місцем проживання чи перебування таких осіб. У разі відмови вказаних осіб їх отримати чи зволікання з отриманням вказані особи вважаються такими, що отримали доступ до матеріалів дізнання.

Про відмову від отримання копій матеріалів дізнання чи неотримання таких копій складається відповідний протокол, який підписується прокурором

та особою, яка відмовилася отримувати, або прокурором, якщо особа не з'явилася для отримання копій матеріалів дізнання.

ПИТАННЯ 26. КЛОПОТАННЯ ПРОКУРОРА ПРО РОЗГЛЯД ОБВИНУВАЛЬНОГО АКТА У СПРОЩЕНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Встановивши під час досудового розслідування, що підозрюваний беззаперечно визнав свою винуватість, не оспорує встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден з розглядом обвинувального акта за його відсутності, а потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, не заперечують проти такого розгляду, прокурор має право надіслати до суду обвинувальний акт, в якому зазначає клопотання про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні.

Дізнавач зобов'язаний роз'яснити підозрюваному, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, зміст встановлених досудовим розслідуванням обставин, а також те, що у разі надання згоди на розгляд обвинувального акта у спрощеному порядку вони будуть позбавлені права оскаржувати вирок в апеляційному порядку з підстав розгляду провадження за відсутності учасників судового провадження, недослідження доказів у судовому засіданні або з метою оспорити встановлені досудовим розслідуванням обставини.

Крім того, дізнавач зобов'язаний впевнитися у добровільності згоди підозрюваного, потерпілого та представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, на розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

До обвинувального акта з клопотанням про його розгляд у спрощеному провадженні повинні бути додані:

1) письмова заява підозрюваного, складена в присутності захисника, щодо беззаперечного визнання своєї винуватості, згоди із встановленими

досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження згідно з ч. 2 ст. 302 КПК України та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні;

2) письмова заява потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, щодо згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження згідно з ч. 2 ст. 302 та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні;

3) матеріали досудового розслідування, у тому числі документи, які засвідчують беззаперечне визнання підозрюваним своєї винуватості (ст. 302 КПК України).

ПИТАННЯ 27. РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ДІЗНАВАЧА, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ОСКАРЖЕНІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ, ТА ПРАВО НА ОСКАРЖЕННЯ

Відповідно до ст. 303 КПК України на досудовому провадженні можуть бути оскаржені такі рішення, дії чи бездіяльність дізнавача:

1) бездіяльність дізнавача, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у не поверненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами ст. 169 КПК України, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений цим Кодексом строк, - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, володільцем тимчасово вилученого майна, іншою особою, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування;

2) рішення дізнавача, про зупинення досудового розслідування — потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним,

його захисником чи законним представником, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

3) рішення дізнавача про закриття кримінального провадження – заявником, потерпілим, його представником чи законним представником;

4) рішення дізнавача про відмову у визнанні потерпілим – особою, якій відмовлено у визнанні потерпілою;

5) рішення, дії чи бездіяльність дізнавача при застосуванні заходів безпеки – особами, до яких можуть бути застосовані заходи безпеки, передбачені законом;

6) рішення дізнавача про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій – особою, якій відмовлено у задоволенні клопотання, її представником, законним представником чи захисником;

7) рішення дізнавача про зміну порядку досудового розслідування та продовження його згідно з правилами, передбаченими гл. 39 КПК України, – підозрюваним, його захисником чи законним представником, потерпілим, його представником чи законним представником;

8) рішення прокурора про відмову в задоволенні скарги на недотримання розумних строків дізнавачем під час досудового розслідування – особою, якій відмовлено у задоволенні скарги, її представником, законним представником чи захисником;

9) повідомлення дізнавача про підозру після спливу одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину, але не пізніше закриття прокурором кримінального провадження або звернення до суду із обвинувальним актом – підозрюваним, його захисником чи законним представником;

10) відмова дізнавача в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених п. 9-1 ч. 1 ст. 284

КПК України, – стороною захисту, іншою особою, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, її представником.

Скарги на інші рішення, дії чи бездіяльність дізнавача не розглядаються під час досудового розслідування і можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у суді згідно з правилами статей 314-316 КПК України.

Під час підготовчого судового засідання можуть бути оскаржені рішення, дії чи бездіяльність дізнавача, передбачені пунктами 5 та 6 ч. 1 ст. 303 КПК України.

ПИТАННЯ 28. СТРОК ПОДАННЯ СКАРГИ НА РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ДІЗНАВАЧА, ЇЇ ПОВЕРНЕННЯ АБО ВІДМОВА ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ

Відповідно до ст. 304 КПК України скарги на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача, передбачені ч.1 ст. 303 КПК України, можуть бути подані особою *протягом десяти днів* з моменту прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності.

Якщо рішення дізнавача оформлюється постановою, строк подання скарги починається з дня отримання особою її копії.

Скарга повертається, якщо:

- 1) скаргу подала особа, яка не має права подавати скаргу;
- 2) скарга не підлягає розгляду в цьому суді;
- 3) скарга подана після закінчення строку, передбаченого ч. 1 ст. 304 КПК України, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або слідчий суддя за заявою особи не знайде підстав для його поновлення.

Копія ухвали про повернення скарги *невідкладно* надсилається особі, яка її подала, разом із скаргою та усіма доданими до неї матеріалами.

Слідчий суддя, суд відмовляє у відкритті провадження лише у разі, якщо скарга подана на рішення, дію чи бездіяльність дізнавача, що не підлягає оскарженню.

Копія ухвали про відмову у відкритті провадження невідкладно надсилається особі, яка подала скаргу, разом із скаргою та усіма доданими до неї матеріалами.

Ухвала про повернення скарги або відмову у відкритті провадження може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Повернення скарги не позбавляє права повторного звернення до слідчого судді, суду в порядку, передбаченому КПК України.

ПИТАННЯ 29. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПОДАННЯ СКАРГИ НА РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ДІЗНАВАЧА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача під час досудового розслідування *не зупиняє виконання* рішення чи дію дізнавача.

Дізнавач можуть самотійно скасувати рішення, передбачені пунктами 1, 2, 5 і 6 ч. 1 ст. 303 КПК України, припинити дію чи бездіяльність, які оскаржуються, що тягне за собою закриття провадження за скаргою.

ПИТАННЯ 30. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СКАРГ НА РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ДІЗНАВАЧА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача розглядаються слідчим суддею місцевого суду, а в кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду згідно з правилами судового

розгляду, передбаченими статтями 318-380 КПК України, з урахуванням положень гл. 26 КПК України.

Скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування розглядаються *не пізніше сімдесяти двох годин* з моменту надходження відповідної скарги, крім скарг на рішення про закриття кримінального провадження, які розглядаються не пізніше п'яти днів з моменту надходження скарги.

Розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування здійснюється за обов'язкової участі особи, яка подала скаргу, чи її захисника, представника та дізнавача, рішення, дії чи бездіяльність яких оскаржується. Відсутність дізнавача не є перешкодою для розгляду скарги (ст. 306 КПК України).

ПИТАННЯ 31. РІШЕННЯ СЛІДЧОГО СУДДІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СКАРГ НА РІШЕННЯ, ДІЇ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ДІЗНАВАЧА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Відповідно до ст. 307 КПК України за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність дізнавача постановляється ухвала згідно з правилами КПК України.

Ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування може бути про:

- 1) скасування рішення слідчого, дізнавача чи прокурора;
- 2) скасування повідомлення про підозру;
- 3) зобов'язання припинити дію;
- 4) зобов'язання вчинити певну дію;
- 5) відмову у задоволенні скарги.

ПИТАННЯ 32. ОСКАРЖЕННЯ НЕДОТРИМАННЯ РОЗУМНИХ СТРОКІВ

Підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, інші особи, права чи законні інтереси яких обмежуються під час досудового розслідування, мають право оскаржити прокурору вищого рівня *недотримання розумних строків* дізнавачем під час досудового розслідування.

Прокурор вищого рівня зобов'язаний розглянути скаргу протягом *трьох днів* після її подання і в разі наявності підстав для її задоволення надати відповідному прокурору обов'язкові для виконання вказівки щодо строків вчинення певних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень. Особа, яка подала скаргу, невідкладно письмово повідомляється про результати її розгляду.

Службові особи, винні в недотриманні розумних строків, можуть бути притягнуті до відповідальності, встановленої законом (ст. 308 КПК України).

ПИТАННЯ 33. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

Відповідно до ст. 381 КПК України після отримання обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку *суд у п'ятиденний строк*, а у разі затримання особи – у порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298² КПК України, *невідкладно* призначає судовий розгляд.

Суд розглядає обвинувальний акт щодо вчинення кримінального проступку без проведення судового розгляду в судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження, якщо обвинувачений не оспорує встановлені під час дізнання обставини і згоден з розглядом обвинувального акта.

Спрощене провадження щодо кримінальних проступків здійснюється згідно із загальними правилами судового провадження, передбаченими КПК України, з урахуванням положень параграфа 1 гл. 30 КПК України.

ПИТАННЯ 34. РОЗГЛЯД ОБВИНУВАЛЬНОГО АКТА ЩОДО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ У СПРОЩЕНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Суд у п'ятиденний строк з дня отримання обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку, а в разі затримання особи у порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298² КПК України, невідкладно вивчає його та додані до нього матеріали і ухвалює вирок.

Вирок суду за результатами спрощеного провадження ухвалюється в порядку, визначеному КПК України, та повинен відповідати загальним вимогам до вироку суду.

У вироку суду за результатами спрощеного провадження замість доказів на підтвердження встановлених судом обставин зазначаються встановлені органом досудового розслідування обставини, які не оспорюються учасниками судового провадження.

Суд має право призначити розгляд у судовому засіданні обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку та викликати для участі в ньому учасників кримінального провадження, якщо визнає це за необхідне.

Копія вироку за результатами розгляду обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку не пізніше дня, наступного за днем його ухвалення, надсилається учасникам судового провадження.

Вирок за результатами розгляду обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку може бути оскаржений в апеляційному порядку з урахуванням особливостей, передбачених ст. 394 КПК України (ст. 382 КПК України).

ПИТАННЯ 35. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до *Наказу МВС України «Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України» від 20.05.2020 р. № 405* підрозділи дізнання органів Національної поліції України (далі – підрозділи дізнання) здійснюють досудове розслідування кримінальних проступків, віднесених до підслідності органів Національної поліції України, у порядку, передбаченому КПК України.

Дізнання здійснюють також працівники поліції інших підрозділів органів Національної поліції України, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

Підрозділи дізнання є структурними підрозділами центрального органу управління поліції, її територіальних органів – головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві (далі – ГУНП), територіальних (відокремлених) підрозділів ГУНП (далі – територіальні підрозділи поліції).

Підрозділами дізнання є:

- Управління дізнання Національної поліції України (далі – Управління дізнання);

- відділи (сектори) дізнання ГУНП;

- відділи (сектори) дізнання територіальних (відокремлених) підрозділів поліції (далі – відділи (сектори) дізнання територіальних підрозділів поліції).

Працівники поліції інших підрозділів органів Національної поліції України, які уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків, підпорядковуються з питань здійснення дізнання начальникові підрозділу дізнання, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівникові

органу досудового розслідування в межах юрисдикції територіального підрозділу поліції.

Правову основу діяльності підрозділів дізнання становлять Конституція України, КК України, КПК України, Закон України «Про Національну поліцію», а також видані відповідно до них акти Міністерства внутрішніх справ України, інші нормативно-правові акти з питань організації досудового розслідування.

Перевірку стану та результатів діяльності підрозділів дізнання здійснюють в установленому порядку працівники підрозділів дізнання вищого рівня.

ПИТАННЯ 36. ЗАВДАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до розділу 2 Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України (наказ МВС України від 20.05.2020 р. № 405) на підрозділи дізнання покладаються такі **завдання**:

- 1) захист особи, суспільства та держави від кримінальних проступків;
- 2) охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження;
- 3) забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних проступків, віднесених до підслідності органів Національної поліції України;
- 4) забезпечення відшкодування фізичним і юридичним особам шкоди, заподіяної кримінальними проступками;
- 5) виявлення причин і умов, які сприяють учиненню кримінальних проступків, і вжиття заходів щодо їх усунення.

Дізнавачі підрозділів дізнання *зобов'язані* вживати всіх передбачених законодавством заходів для забезпечення ефективності досудового розслідування кримінальних проступків.

На підрозділи дізнання можуть бути покладені й інші завдання, визначені законодавством України.

ПИТАННЯ 37. ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до розділу 3 Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України (наказ МВС України від 20.05.2020 р. № 405) підрозділи дізнання відповідно до покладених на них завдань **виконують такі функції:**

- усебічне, повне і неупереджене дослідження обставин кримінального проступку, виявлення як тих обставин, що викривають, так і тих, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують їх покарання, надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і обґрунтованих процесуальних рішень;

- аналіз практики досудового розслідування кримінальних проступків, організації і результатів діяльності дізнавачів, унесення на основі цього в установленому порядку пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності підрозділів дізнання;

- вжиття заходів з підвищення якості дізнання і дотримання його строків;

- вивчення, узагальнення позитивного досвіду дізнання, упровадження його в практику підрозділів дізнання, розроблення сучасних методик розслідування окремих видів кримінальних проступків;

- організація взаємодії підрозділів дізнання з іншими підрозділами Національної поліції, слідчими та детективами інших правоохоронних органів, суб'єктами, що здійснюють судово-експертну діяльність, підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, а також прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням;

- вивчення практики застосування дізнавачами норм права і розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства України;
- забезпечення підбору, розстановки і виховання кадрів для підрозділів дізнання, підвищення їх кваліфікації та професійної майстерності;
- організація відповідно до законодавства України розгляду і вирішення звернень громадян, які надходять у зв'язку з проведенням дізнання.

На підрозділи дізнання можуть бути покладені й інші функції, передбачені законодавством України.

ПИТАННЯ 38. ПОВНОВАЖЕННЯ КЕРІВНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Розділ 4 Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України (наказ МВС України від 20.05.2020 р. № 405) *визначає повноваження керівників підрозділів дізнання.*

Начальник Управління дізнання, начальники відділів (секторів) дізнання ГУНП, відділів (секторів) дізнання територіальних підрозділів поліції, виконують повноваження керівника органу дізнання, визначеного кримінальним процесуальним законодавством, є відповідальними за організацію роботи в підрозділі дізнання, стан досудового розслідування кримінальних проступків, виконання інших завдань підпорядкованих підрозділів дізнання.

Начальник Управління дізнання:

- здійснює організаційне і методичне забезпечення діяльності підрозділів дізнання Національної поліції України з розкриття та розслідування кримінальних проступків;
- організовує в установленому порядку заслуховування керівників відділів (секторів) дізнання ГУНП з питань службової діяльності підрозділів дізнання відділів (секторів) ГУНП та територіальних підрозділів поліції, у тому числі стану взаємодії між дізнавачами та оперативними підрозділами в

запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні; за наявності підстав ініціює в установленому порядку питання про проведення службового розслідування, уживає інших заходів щодо усунення порушень вимог законодавства;

- ознайомлюється з матеріалами дізнання, дає в них дізнавачам письмові вказівки, що не суперечать рішенням та вказівкам прокурора;

- організовує в установленому порядку вивчення стану досудового розслідування кримінальних проступків;

- організовує розгляд та вирішення в установленому законодавством порядку запитів і звернень, що надійшли до Управління дізнання, у зв'язку з проведенням дізнавачами досудового розслідування.

Начальник відділу (сектору) дізнання ГУНП:

- організовує здійснення підрозділом дізнання ГУНП досудового розслідування кримінальних проступків, віднесених до підслідності органів Національної поліції України;

- надає практичну і методичну допомогу підрозділам дізнання територіальних підрозділів поліції в організації їх діяльності, здійснює перевірку їх роботи; розробляє та вживає заходів з підвищення ефективності роботи дізнавачів, усуває наявні недоліки;

- організовує заслуховування керівників підрозділів дізнання територіальних підрозділів поліції з питань службової діяльності підрозділів дізнання, у тому числі стану взаємодії між дізнавачами та оперативними підрозділами ГУНП у запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні; за наявності підстав ініціює в установленому порядку питання щодо проведення службового розслідування; уживає інших заходів щодо усунення порушень дізнавачами вимог законодавства;

- викликає в установленому порядку до відділу (сектору) дізнання ГУНП для заслуховування стану досудового розслідування кримінальних проступків працівників дізнання територіальних підрозділів поліції;

– ознайомлюється з матеріалами дізнання, дає в кримінальних провадженнях письмові вказівки дізнавачам, що не суперечать рішенням та вказівкам прокурора;

– відсторонює дізнавача від проведення дізнання, призначає іншого дізнавача за наявності підстав, передбачених КПК України, або порушує клопотання перед органами прокуратури відповідного рівня про передачу кримінального провадження до іншого підрозділу дізнання;

– організовує та забезпечує взаємодію дізнавачів підрозділів дізнання з іншими підрозділами Національної поліції, слідчими та детективами інших правоохоронних органів, суб'єктами, що здійснюють судово-експертну діяльність, підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, а також прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням;

– аналізує діяльність підрозділів дізнання ГУНП і територіальних підрозділів поліції, здійснює розроблення та вжиття заходів, спрямованих на вдосконалення організації досудового розслідування кримінальних проступків, підвищення якості дізнання та скорочення його строків, забезпечення законності під час здійснення дізнання, відшкодування збитків, завданих кримінальними проступками;

– забезпечує достовірність звітності та облік даних про характер, обсяг і результати роботи підрозділів дізнання ГУНП і територіальних підрозділів поліції та працівників поліції інших підрозділів органів Національної поліції України, які уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків у межах територіальної юрисдикції ГУНП;

– організовує розгляд та вирішення в установленому законодавством порядку запитів і звернень, що надійшли до відділу (сектору) дізнання ГУНП, у зв'язку з проведенням дізнавачами досудового розслідування кримінальних проступків.

Начальник відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції:

– керує діяльністю відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та є відповідальним за виконання покладених на нього завдань, додержання дізнавачами вимог законодавства України;

– організовує та забезпечує постійний моніторинг стану оперативної обстановки на території обслуговування й реагування на її зміни;

– забезпечує в межах компетенції взаємодію відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та підрозділів оперативно-технічних заходів ГУНП щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених ч. 2 ст. 264 та ст. 268 КПК України, оперативними підрозділами ГУНП та міжрегіональними територіальними органами поліції; забезпечує ефективне використання дізнавачами оперативної інформації під час досудового розслідування кримінальних проступків, розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду;

– організовує та забезпечує взаємодію дізнавачів з іншими підрозділами Національної поліції, слідчими та детективами інших правоохоронних органів, суб'єктами, що здійснюють судово-експертну діяльність, підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, а також прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням;

– заслуховує на оперативних нарадах звіти з питань розслідування кримінальних проступків працівників відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та інших працівників поліції, уповноважених на здійснення дізнання, уживає заходів щодо усунення недоліків дізнання;

– установлює спеціалізацію дізнавачів у розслідуванні кримінальних проступків окремих категорій;

– у разі встановлення в розпочатому дізнавачем кримінальному провадженні ознак злочину, негайно повідомляє про це керівника органу

досудового розслідування відповідного територіального підрозділу поліції з метою вирішення в установленому законодавством порядку питання про визначення підслідності злочину, а в разі встановлення, що кримінальний проступок учинив неповнолітній, – визначає дізнавача, спеціально уповноваженого на здійснення дізнання щодо неповнолітніх;

- розглядає заяви і повідомлення про кримінальні проступки, що надходять до територіального підрозділу поліції, а також інші матеріали про кримінальні проступки, виявлені працівниками поліції, і забезпечує невідкладне, але не пізніше 24 годин після надходження, внесення дізнавачами відповідних відомостей про кримінальні проступки до ЄРДР та повідомлення прокурора про початок досудового розслідування;

- забезпечує чергування дізнавачів у складі слідчо-оперативних груп для їх виїзду на місце події за заявами і повідомленнями про кримінальні проступки;

- вивчає кримінальні провадження і надає дізнавачам письмові вказівки, що не суперечать рішенням та вказівкам прокурора, контролює їх виконання;

- здійснює контроль за своєчасністю та повнотою внесення дізнавачами відомостей до ЄРДР, відповідністю даних про попередню правову кваліфікацію кримінальних проступків матеріалам кримінального провадження; достовірністю даних про результати розслідування у кримінальних провадженнях та про їх рух, об'єктивністю відображення відомостей в ЄРДР і звітах про результати роботи органів досудового розслідування; своєчасністю здачі до архіву підрозділів інформаційно-аналітичного забезпечення закритих кримінальних проваджень;

- заслуховує дізнавачів, інших працівників поліції, уповноважених на проведення дізнання, з питань досудового розслідування кримінальних проступків;

- запобігає фактам утручання в процесуальну діяльність дізнавачів осіб, що не мають на те законних повноважень, уживає заходи щодо припинення утручання в процесуальну діяльність дізнавачів;

– забезпечує контроль за своєчасним повідомленням районним (міським) військовим комісаріатам про призовників і військовослужбовців, яким повідомлено про підозру в учиненні кримінального проступку, у порядку і строки, визначені п. 61 Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2016 року № 921;

– *щокварталу* організовує перевірки стану та умов зберігання вилучених у кримінальному провадженні речових доказів і документів та забезпечує контроль за правильністю ведення документів по їх прийому, обліку, передачі;

– забезпечує достовірність звітності та обліку даних про характер, обсяг і результати роботи відділу (сектору) дізнання територіального підрозділу поліції та працівників поліції інших підрозділів органів Національної поліції України, які уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків, у межах юрисдикції територіального підрозділу поліції, у складі якого діє підрозділ дізнання;

– розглядає документи, які надійшли від органів прокуратури та суду, з питань здійснення дізнання;

– організовує розгляд та вирішення в установленому законодавством порядку запитів та звернень, що надійшли у зв'язку з проведенням дізнавачами досудового розслідування кримінальних проступків.

ПИТАННЯ 39. ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ ДІЗНАВАЧІВ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Розділ 5 Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України (наказ МВС України від 20.05.2020 р. № 405) *визначає права та обов'язки дізнавачів.*

Дізнавач – службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції України або уповноважена особа іншого підрозділу поліції, яка

уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

Про уповноваження працівника поліції іншого підрозділу здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків Головою Національної поліції України, начальниками ГУНП, начальниками відповідних територіальних підрозділів поліції, або особами, які виконують їх обов'язки, видається наказ. Засвідчена в установленому порядку копія наказу про уповноваження працівника поліції здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків надсилається до органу прокуратури відповідного рівня для внесення адміністраторами ЄРДР відповідних відомостей про реєстратора до довідника організаційної структури ЄРДР і надання працівнику поліції, уповноваженому здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків, доступу до ЄРДР.

Під час досудового розслідування кримінальних проступків дізнавач самостійно приймає процесуальні рішення, крім випадків, коли закон передбачає прийняття (ухвалення) рішення слідчого судді, суду чи згоду прокурора, і є відповідальним за законне та своєчасне виконання цих рішень.

Під час здійснення дізнання дізнавач зобов'язаний:

– дотримуватися вимог Конституції України, КПК України та законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та інших нормативно-правових актів з питань досудового розслідування;

– забезпечувати повне, усебічне та неупереджене розслідування кримінальних проступків у межах строків установлених КПК України;

– виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі;

– забезпечувати реалізацію в повному обсязі прав і законних інтересів усіх учасників кримінального провадження;

– не розголошувати відомості, що становлять державну чи іншу таємницю, що охороняється законом, інформацію про приватне (особисте і

сімейне) життя особи та інші відомості, здобуті під час розслідування кримінальних проступків;

– не вчиняти будь-яких дій, які можуть викликати сумнів у його об'єктивності та неупередженості;

– у разі наявності підстав, передбачених ст. 77 КПК України, заявляти самовідвід від участі в кримінальному провадженні в порядку, визначеному ст. 80 КПК України.

Службові особи органів та підрозділів поліції, крім безпосередніх керівників підрозділів дізнання, а в разі відсутності підрозділу дізнання - керівників органів досудового розслідування, які діють у межах повноважень, визначених КПК України, не можуть мати доступу до матеріалів кримінальних проваджень, витребовувати їх у дізнавача для перевірки стану розслідування кримінального проступку, вивчення і надання вказівок, визначення кваліфікації кримінального проступку чи будь-яким іншим способом утручатися в процесуальну діяльність дізнавача.

Утручання в процесуальну діяльність дізнавача осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється.

Рішення слідчого судді, суду, письмові доручення і вказівки прокурора, письмові вказівки керівника підрозділу дізнання, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівника органу досудового розслідування, що не суперечать рішенням та вказівкам прокурора, надані в межах їх компетенції і в установленій законодавством формі, є обов'язковими для виконання дізнавачем.

Дізнавач має право в порядку, передбаченому КПК України, доручати відповідним оперативним підрозділам поліції проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених ч. 2 ст. 264 та ст. 268 КПК України. Доручення дізнавача щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є обов'язковими для виконання.

Працівники поліції зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення дізнавача.

ПИТАННЯ 40. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ УПРАВЛІННЯ ДІЗНАННЯ ТА ВІДДІЛІВ (СЕКТОРІВ) ДІЗНАННЯ ГУНП, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ФУНКЦІЇ

Відповідно до розділу 6 Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України (наказ МВС України від 20.05.2020 р. № 405) на працівників Управління дізнання, відділів (секторів) дізнання ГУНП покладаються організаційно-методичні функції з надання практичної і методичної допомоги в організації роботи підрозділів дізнання територіальних органів поліції.

До повноважень працівників підрозділів дізнання, які виконують організаційно-методичні функції, належать:

- розроблення проєктів організаційно-розпорядчих документів з питань, що стосуються сфери діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України;

- здійснення моніторингу організації роботи підрозділів дізнання, підготовка письмових рекомендацій щодо вдосконалення форм і методів їх діяльності;

- надання допомоги і перевірка роботи підрозділів дізнання, здійснення заходів щодо недопущення порушення законності під час досудового розслідування кримінальних проступків, контроль за їх виконанням;

- вивчення передового досвіду розслідування кримінальних проступків, унесення пропозицій щодо потреби їх узагальнення, розповсюдження, упровадження;

- вивчення результатів роботи підрозділів дізнання, внесення керівництву підрозділів дізнання пропозицій щодо вдосконалення організації діяльності

підрозділів дізнання, підвищення ролі дізнавачів у виявленні та розслідуванні кримінальних проступків.

Працівник відділу (сектору) дізнання ГУНП, який виконує організаційно-методичні функції:

- надає практичну і методичну допомогу в організації роботи підрозділів дізнання, які за ним закріплені відповідно до зонально-лінійного принципу;

- уносить начальнику відділу (сектору) дізнання ГУНП пропозиції щодо заслуховування на нарадах звітів керівників підрозділів дізнання територіальних підрозділів поліції про стан розслідування кримінальних проступків та організацію роботи підрозділів, які вони очолюють;

- здійснює аналіз обґрунтованості прийняття дізнавачами рішень про закриття кримінальних проваджень;

- здійснює аналіз дотримання строків дізнання, виявляє причини недотримання строків дізнання, уносить начальнику відділу (сектору) дізнання ГУНП, начальникам дізнання територіальних підрозділів поліції пропозиції щодо вжиття заходів з їх усунення;

- аналізує практику затримання осіб, які вчинили кримінальні проступки, у порядку, передбаченому ст. 298² КПК України;

- уживає заходів щодо підвищення якості досудового розслідування кримінальних проступків; із цією метою з'ясовує причини допущення дізнавачами недоліків та порушень законодавства, ініціює перед начальником відділу (сектору) дізнання ГУНП питання про вжиття заходів щодо усунення таких порушень;

- веде обліки кримінальних проваджень, у яких прокурори скасували постанову дізнавача про закриття кримінального провадження, слідчий суддя постановив ухвалу, яка скасовує рішення дізнавача або яка зобов'язує його припинити дію чи вчинити певну дію, суд під час судового провадження постановив ухвалу про закриття кримінального провадження за відсутності в діянні складу кримінального правопорушення, суд ухвалив виправдувальний вирок; щомісяця доповідає начальнику відділу (сектору) дізнання ГУНП, у

складі якого діє організаційно-методичний підрозділ, про стан цієї роботи в підрозділах дізнання, уносить пропозиції щодо її покращення;

- вивчає правильність та повноту внесення дізнавачами до ЄРДР відомостей про рух кримінальних проваджень та своєчасність внесення таких відомостей за прийнятими дізнавачами рішеннями; забезпечує достовірність звітності, яка надходить з підрозділів дізнання;

- перевіряє планування роботи у відділах (секторах) дізнання територіальних (відокремлених) підрозділів поліції, стан виконання планових заходів, їх відповідність планам відділу (сектору) дізнання ГУНП, ГУНП та Національної поліції України, наявність індивідуальних планів роботи дізнавачів, планів розслідування в кримінальних провадженнях і стан виконання цих планів; у разі виявлення недоліків у складанні планів роботи надає практичну і методичну допомогу щодо їх усунення; з урахуванням зміни оперативної обстановки вживає заходів щодо внесення корективів у плани роботи;

- організовує, а за необхідності за вказівкою начальника відділу (сектору) дізнання ГУНП бере участь у проведенні щорічних чи позапланових інвентаризацій кримінальних проваджень;

- забезпечує надходження до відділу (сектору) дізнання ГУНП та підрозділу інформаційно-аналітичної підтримки ГУНП об'єктивної інформації про рух кримінальних проваджень;

- у разі виявлення фактів утрати матеріалів кримінальних проваджень негайно організовує проведення службових розслідувань, результати розслідувань з пропозиціями про заходи щодо відновлення втрачених матеріалів кримінальних проваджень доповідає начальнику відділу (сектору) дізнання ГУНП;

- контролює стан організації в підрозділах дізнання роботи з підбору, розстановки, навчання і виховання кадрів; щомісяця доповідає начальникові відділу (сектору) дізнання ГУНП про стан цієї роботи, наявність вакантних

посад у підрозділах дізнання, уносить пропозиції щодо заміщення вакантних посад;

– у встановленому порядку проводить службові розслідування за фактами порушення дізнавачами норм кримінального процесуального законодавства, у тому числі з виїздом до підрозділів дізнання, та вносить пропозиції щодо притягнення винних службових осіб до відповідальності;

– за вказівкою начальника відділу (сектору) дізнання ГУНП здійснює розгляд запитів і звернень, документів прокурорського реагування та рішень судів, що надійшли до відділу (сектору) дізнання ГУНП у зв'язку з проведенням дізнавачами досудового розслідування кримінальних проступків, проводить за ними перевірки, готує мотивовані висновки в разі встановлення фактів порушення норм законодавства;

– уносить пропозиції начальникові відділу (сектору) дізнання ГУНП щодо притягнення винних службових осіб до відповідальності, уживає заходів щодо усунення недоліків; за необхідності здійснює перевірки з виїздом до підрозділів дізнання;

– особисто приймає щомісячні звіти від керівників підрозділів дізнання ГУНП, підрозділів дізнання територіальних (відокремлених) органів поліції разом *із списками кримінальних проваджень*:

а) у яких після повідомлення про підозру в учиненні кримінального проступку або затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298⁻² КПК України, протягом сімдесяти двох годин не закінчено дізнання;

б) у яких у разі повідомлення особі про підозру в учиненні кримінального проступку у випадках, якщо підозрюваний не визнає вину, або необхідності проведення додаткових слідчих (розшукових) дій, або вчинення кримінального проступку неповнолітнім, протягом двадцяти діб не закінчено дізнання;

в) у яких у разі повідомлення особі про підозру в учиненні кримінального проступку, якщо особа заявила клопотання про проведення експертизи у випадку, передбаченому ч. 2 ст. 298⁻⁴ КПК України, не закінчено дізнання протягом одного місяця;

г) у яких досудове розслідування у формі дізнання зупинено у звітному періоді у зв'язку з оголошенням у розшук підозрюваного (із зазначенням номерів розшукових справ), захворюванням підозрюваного на тяжку хворобу, яка перешкоджає його участі в кримінальному провадженні (за наявності відповідного медичного висновку, що підтверджує цей факт), необхідністю виконання процесуальних дій у межах міжнародного співробітництва (із зазначенням стану виконання запиту про міжнародну правову допомогу).

ПИТАННЯ 41. ДІЇ ДІЗНАВАЧА ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВЗАЄМОДІЇ ПРИ НАДХОДЖЕННІ ДО ОРГАНУ, ПІДРОЗДІЛУ ПОЛІЦІЇ ЗАЯВ І ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА РЕАГУВАННІ НА НИХ

Відповідно до п. 8 розділу 2 *Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні (наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575)* дізнавач на місці події:

1) керує діями інших членів СОГ та відповідає за якість проведення огляду місця події; разом з іншими членами СОГ, залученими спеціалістами, запрошеними потерпілими, свідками та іншими учасниками кримінального провадження в установленому КПК України порядку фіксує відомості щодо обставин учинення кримінального правопорушення; вилучає речі і документи, які мають значення для кримінального провадження, та речі, вилучені з обігу, у тому числі матеріальні об'єкти, придатні для з'ясування обставин, що підлягають доказуванню, забезпечує в установленому порядку їх належне зберігання для подальшого направлення для проведення судової експертизи; має право заборонити будь-якій особі перебувати на місці огляду або залишати

його до закінчення огляду та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню огляду;

2) за наявності підстав інформує уповноваженого працівника чергової частини про залучення додаткових сил і засобів для фіксування всіх обставин учиненого кримінального правопорушення;

3) за необхідності після початку кримінального провадження допитує про обставини вчиненого кримінального правопорушення заявника, потерпілого, свідків та інших учасників кримінального провадження; надає письмові доручення працівникам оперативних підрозділів.

ПИТАННЯ 42. ВИКОНАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ОПЕРАТИВНОГО ПІДРОЗДІЛУ ОРГАНУ, ПІДРОЗДІЛУ ПОЛІЦІЇ ДОРУЧЕНЬ ДІЗНАВАЧІВ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРО ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Відповідно до розділу 6 Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні (наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575) дізнавач дає доручення уповноваженим оперативним підрозділам поліції під час досудового розслідування кримінальних проступків.

Не допускається надання дізнавачем оперативному підрозділу (працівнику оперативного підрозділу – члену СОГ) неконкретизованих доручень та доручень *без встановленого строку їх виконання*.

Доручення дізнавача є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом.

Доручення, які даються оперативному підрозділу, реєструються в канцелярії територіального органу, підрозділу поліції та передаються в порядку, передбаченому нормативним актом про організацію діловодства.

У дорученнях зазначаються найменування кримінального провадження, його реєстраційний номер та дата початку досудового розслідування; правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) КК України; короткий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення; конкретний перелік слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій, які потрібно виконати; інші відомості, необхідні для виконання цих дій.

Виконання доручень дізнавачів повинно здійснюватися у строки, зазначені у дорученнях. У разі неможливості своєчасного виконання доручення продовження строку його виконання *письмово погоджується* з дізнавачем, який дав доручення.

Матеріали про виконання доручень дізнавачів надсилаються до органу досудового розслідування разом із супровідним листом залежно від рівня органу досудового розслідування за підписом керівника структурного підрозділу апарату центрального органу управління поліцією, керівника територіального органу поліції, керівника міжрегіонального територіального органу поліції, керівника територіального (відокремленого) підрозділу, яким виконувалося доручення дізнавача. Указані матеріали реєструються в канцелярії відповідного органу, підрозділу поліції.

Контроль за виконанням доручень дізнавачів працівниками оперативних підрозділів територіального органу, підрозділу поліції покладається на керівника територіального органу, підрозділу поліції, який **зобов'язаний**:

- 1) визначати конкретних осіб із числа працівників оперативних підрозділів, на яких покладаються обов'язки з виконання доручень слідчих дізнавачів (за винятком доручень, які надаються працівникам оперативного підрозділу, включеним до складу СОГ);

2) визначати шляхом видання наказу конкретних осіб із числа працівників оперативних підрозділів, на яких покладаються обов'язки щодо ведення обліку доручень дізнавачів для їх своєчасного виконання;

3) *щотижня* під час оперативних нарад керівництва територіального органу, підрозділу поліції інформувати про стан виконання доручень дізнавачів.

Керівник органу дізнання розглядає матеріали виконаного доручення дізнавача, які надійшли від оперативного підрозділу. У разі його неналежного виконання повертає матеріали відповідно до вимог діловодства керівникові територіального органу, підрозділу поліції для усунення недоліків та вжиття до винних заходів дисциплінарного впливу в установленому порядку.

У разі необхідності проведення окремих слідчих (розшукових) дій на території іншої держави дізнавач за погодженням з прокурором надсилає до уповноваженого (центрального) органу України запит про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні відповідно до розділу IX «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження» КПК України. При прийнятті рішення про направлення цього запиту уповноваженому (центральному) органу запитуваної сторони слідчий (дізнавач) інформує про направлення запиту про міжнародну правову допомогу Департамент Інтерполу та Європолу Національної поліції України.

ПИТАННЯ 43. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ТА ВИКОНАННІ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Відповідно до розділу 7 Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та

розслідуванні (наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575) у разі виявлення працівником оперативного підрозділу при виконанні доручення дізнавача обставин, що свідчать про необхідність проведення обшуків у житлі чи іншому володінні особи з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте в результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб складається мотивований рапорт, який доповідається керівникові оперативного підрозділу для інформування органу досудового розслідування про необхідність прийняття рішення про проведення обшуку в порядку, встановленому КПК України.

До рапорту приєднуються матеріали, що містять інформацію про житло чи інше володіння особи або частину житла чи іншого володіння особи, в якому планується проведення обшуку, особу, якій належить житло чи інше володіння, та особу, у фактичному володінні якої воно знаходиться, а також інформацію про речі, документи або осіб, яких планується відшукати.

Дізнавач, ураховуючи наявну інформацію про можливе знаходження в місці проведення обшуку осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, зброї, боєприпасів, вилучених з обігу предметів і речовин, а також обставини, що можуть перешкодити або ускладнити проведення обшуку, на підставі доручення має право залучити працівників оперативних підрозділів, інших органів та підрозділів поліції для участі в проведенні цієї слідчої (розшукової) дії.

Керівник територіального органу, підрозділу поліції на першочерговому етапі кримінального провадження зобов'язаний:

1) у кримінальних провадженнях, у яких не встановлено осіб, що вчинили кримінальні правопорушення, невідкладно організувати складення узгодженого плану слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на їх встановлення; виконання зазначеного

плану контролюється керівниками органу досудового розслідування та відповідних оперативних підрозділів за напрямками роботи;

2) *щомісяця* проводити аналіз наявної оперативної та іншої інформації в кримінальних провадженнях щодо нерозкритих кримінальних правопорушень;

3) *щомісяця* за окремим графіком спільно з керівником органу досудового розслідування заслуховувати членів СОГ, керівників оперативних підрозділів, а за необхідності - інших працівників поліції про результати роботи з розкриття і розслідування конкретних кримінальних правопорушень, виконання плану слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій, надавати практичну допомогу в їх проведенні;

4) забезпечити належні умови зберігання вилучених з місць подій слідів, речових доказів з метою проведення з ними необхідних судових експертиз, виконання щодо цих речових доказів рішень судів.

ПИТАННЯ 44. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ ДІЗНАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ ЗУПИНЕННІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Відповідно до розділу 8 Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні (наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575) у разі якщо підозрюваний переховується від органів досудового розслідування з метою ухилення від кримінальної відповідальності і його місцезнаходження невідоме, дізнавач виносить постанову про зупинення досудового розслідування, яка погоджується прокурором. Якщо досудове розслідування не зупиняється, слідчий дізнавач виносить окрему постанову про оголошення розшуку підозрюваного та вживає заходів з його розшуку.

У день прийняття такого процесуального рішення дізнавач доповідає про оголошення розшуку підозрюваного керівникові органу дізнання для їх

погодження та подальшого направлення керівникові територіального органу, підрозділу поліції або міжрегіонального територіального органу Національної поліції України або його територіального (відокремленого) підрозділу, який здійснює оперативне супроводження кримінального провадження або матеріали діяльності якого стали підставою для початку кримінального провадження, для організації розшуку підозрюваного.

Зазначені матеріали повинні містити витяг із ЄРДР, копії письмового повідомлення про підозру, постанови про оголошення розшуку підозрюваного або постанови про зупинення досудового розслідування, ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання з метою приводу, довідку про особу або копію документа, який посвідчує особу.

Після зупинення досудового розслідування в разі переховування підозрюваного від органів досудового розслідування з метою ухилення від кримінальної відповідальності оперативний підрозділ щомісяця письмово інформує дізнавача про заходи, ужиті для встановлення його місцезнаходження.

У разі необхідності керівникові органу досудового розслідування дізнання, а також дізнавачу надається можливість ознайомлення з матеріалами ОРС (з додержанням режиму секретності).

Керівник оперативного підрозділу:

1) погоджує зняття особи з розшуку з керівником органу дізнання шляхом візування ним відповідної облікової картки;

2) забезпечує у встановленому законодавством порядку закриття ОРС лише за наявності копії постанови дізнавача про відновлення досудового розслідування у зв'язку з установленням місцезнаходження підозрюваного, а якщо досудове розслідування не зупинялося - за наявності документів, які підтверджують встановлення місцеперебування розшукуваної особи, а у випадках, коли особа підлягає видачі іншою державою, – після завершення проведення процесуальних дій у межах міжнародного співробітництва.

Керівник територіального органу, підрозділу поліції спільно з керівниками органу дізнання та оперативного підрозділу із залученням представників підрозділів інформаційного забезпечення *щомісяця* проводять взаємозвірення кількості підозрюваних, оголошених у розшук, та заведених ОРС, за результатами якого складається акт такого взаємозвірення, який затверджується керівником територіального органу, підрозділу поліції.

Дізнавач з метою отримання матеріалів, що характеризують особу підозрюваного, громадянина іншої держави, відповідно до вимог ст. 551 КПК України *негайно* направляє до країни його походження запит про міжнародну правову допомогу.

При зупиненні досудового розслідування у зв'язку із захворюванням підозрюваного на тяжку хворобу, яка перешкоджає його участі в кримінальному провадженні, медичний висновок про підтвердження діагнозу захворювання та неможливість участі підозрюваного в кримінальному провадженні поновлюється дізнавачем *не рідше одного разу на місяць*.

ПИТАННЯ 45. ПОРЯДОК ОБЛІКУ, ЗБЕРІГАННЯ, ВИДАЧІ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ В ОРГАНАХ ДІЗНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Організація обліку, зберігання, видачі та інвентаризації кримінальних проваджень у відділі (секторі) дізнання ГУНП покладається на начальника відділу (сектору) дізнання ГУНП, у відділеннях (секторах) дізнання територіальних підрозділів поліції – на начальників відділень (секторів) дізнання територіальних підрозділів поліції, та здійснюється відповідно до Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 14.04.2016 р. № 296.

Якщо в кримінальних провадженнях досудове розслідування у формі дізнання здійснює уповноважена особа іншого підрозділу територіального

органу (підрозділу) поліції або міжрегіонального територіального органу поліції, організація обліку зберігання, видачі та інвентаризації цих кримінальних проваджень покладається відповідно на начальників відділів (секторів) дізнання ГУНП, відділень (секторів) дізнання територіальних органів поліції, у межах юрисдикції яких здійснюється досудове розслідування.

Відповідальним за зберігання кримінальних проваджень, у яких здійснюється досудове розслідування, а також тих, досудове розслідування в яких зупинене, є слідчий (дізнавач), який безпосередньо здійснює досудове розслідування у цих кримінальних провадженнях. Під час досудового розслідування в кримінальному провадженні групою слідчих відповідальною особою за зберігання кримінального провадження є слідчий, визначений старшим слідчої групи.

ПИТАННЯ 46. ПОРЯДОК ОБЛІКУ ТА РУХУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ПРОВАДЖЕННІ

Кожен дізнавач веде книгу обліку роботи дізнавача (про рух кримінальних проваджень), до якої заносить відомості про рух усіх кримінальних проваджень, у яких ним здійснюється досудове розслідування. Допускається ведення такого обліку за допомогою електронно-обчислювальної техніки, що має дублюючий характер.

У разі відбуття дізнавача у відпустку або службове відрядження, тимчасової втрати ним працездатності, переведення його для подальшого проходження служби до іншого підрозділу чи звільнення з посади кримінальні провадження, що перебувають у його провадженні, а також у яких досудове розслідування зупинене або винесено постанову про їх закриття, разом з книгою обліку роботи дізнавача передаються згідно з актом приймання-передавання матеріалів кримінальних проваджень у двох примірниках керівнику органу досудового розслідування (особі, яка виконує його обов'язки) для організації подальшого розслідування.

Керівник органу досудового розслідування (особа, яка виконує його обов'язки) після звірення фактичної наявності кримінальних проваджень з даними Єдиного реєстру досудових розслідувань та книги обліку роботи дізнавача своїм підписом засвідчує факт приймання кримінальних проваджень. *Один примірник* акта поміщується до наряду приймання -передавання кримінальних проваджень органу досудового розслідування (далі – наряд-накопичувач), *а другий* – залишається у дізнавача.

У разі неможливості з об'єктивних причин складання дізнавачем такого акту керівником органу досудового розслідування (особою, яка виконує його обов'язки) створюється комісія (до її складу входять, крім керівника, двоє підлеглих йому працівників), яка здійснює вилучення зі службового кабінету дізнавача кримінальних проваджень, складає відповідний акт *в одному примірнику*, який поміщується до наряду-накопичувача.

Кримінальні провадження за межі органу досудового розслідування надсилаються із супровідним листом, який підписується керівником (його заступником відповідно до розподілу функціональних обов'язків) та реєструється в канцелярії органу досудового розслідування (у разі її відсутності – у канцелярії органу поліції) відповідно до вимог законодавства з питань діловодства. Копії супровідних листів поміщаються до відповідного наряду-накопичувача.

Кримінальне провадження перед надсиланням повинно бути належним чином оформлене: містити внутрішній опис документів, пронумеровані аркуші, бути прошитим та скріпленим печаткою. На зворотному боці останнього аркуша кримінального провадження слідчий (дізнавач), який його оформив, ставить свій підпис із зазначенням своєї посади, дати, кількості підшитих у томі аркушів (цифрами та словами).

Начальник Управління дізнання Національної поліції України, відділу (сектору) дізнання ГУНП *вправі* витребувати кримінальне провадження у зв'язку з розглядом скарг, в яких йдеться про невирішення начальниками підрозділів дізнання нижчого рівня питань, порушених у первинних скаргах, а

також у разі проведення відповідно до вимог законодавства службових розслідувань за фактами порушення дізнавачами Національної поліції України законодавства під час здійснення ними досудового розслідування у формі дізнання.

ПИТАННЯ 47. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ПРОВАДЖЕННІ, А ТАКОЖ ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ В ЯКИХ ЗУПИНЕНО

Кримінальні провадження, у яких здійснюється досудове розслідування, а також досудове розслідування в яких зупинено на підставі пунктів 1, 2, 2⁻¹, 3 ч. 1 ст. 280 КПК України, зберігаються слідчими (дізнавачами) в сейфах або металевих ящиках, що мають запірні пристрої та пристрої для опечатування. Ключі від сейфа (металевого ящика) знаходяться безпосередньо в слідчого (дізнавача), а їх дублікати – у керівника органу досудового розслідування.

Забороняється зберігати кримінальні провадження поза службовими приміщеннями органів досудового розслідування.

При необхідності проведення процесуальних дій в інших місцях слідчому (дізнавачу) дозволяється мати кримінальне провадження при собі, за зберігання та неушкодженість якого він є відповідальною особою.

У разі здійснення досудового розслідування особливо тяжкого злочину або такого, що набув значного суспільного резонансу, до місця призначення матеріали кримінального провадження перевозять службовим автомобілем у супроводі озброєного поліцейського, що призначається начальником органу (підрозділу) поліції (особою, яка виконує його обов'язки).

ПИТАННЯ 48. ПОРЯДОК ОБЛІКУ І ЗБЕРІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, У ЯКИХ ПРИЙНЯТО РІШЕННЯ ПРО ЇХ ЗАКРИТТЯ

Кримінальні провадження, щодо яких слідчі (дізнавачі) прийняли рішення про їх закриття, після внесення відомостей про це до ЄРДР та книги обліку роботи слідчого (дізнавача) (про рух кримінальних проваджень), невідкладно передаються керівникові органу досудового розслідування (його заступнику) для перевірки обґрунтованості прийнятого рішення.

За результатами перевірки керівником органу досудового розслідування (його заступником) *не пізніше 10-денного строку* з моменту винесення слідчим (дізнавачем) постанови про закриття кримінального провадження складається мотивований висновок про обґрунтованість прийнятого рішення.

У разі встановлення в ході вивчення матеріалів кримінального провадження підстав, які свідчать про те, що рішення про закриття кримінального провадження прийнято слідчим (дізнавачем) незаконно чи необґрунтовано, керівник органу досудового розслідування письмово інформує про це прокурора, який здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням у кримінальному провадженні.

Кримінальні провадження перед передачею до архіву органу досудового розслідування повинні бути належним *чином оформленими*: містити внутрішній опис документів, пронумеровані аркуші, бути прошитими та скріпленими печаткою. На зворотному боці останнього аркуша кримінального провадження слідчий (дізнавач), який його оформив, ставить свій підпис із зазначенням своєї посади, дати, кількості підшитих у томі аркушів (цифрами та словами).

ПИТАННЯ 49. ПОРЯДОК ВИДАЧІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, У ЯКИХ ПРИЙНЯТО РІШЕННЯ ПРО ЗАКРИТТЯ

Видача з архіву органу досудового розслідування кримінальних проваджень, у яких прийнято рішення про закриття, здійснюється особою, відповідальною за їх зберігання, за письмовою вказівкою керівника органу досудового розслідування (особи, яка виконує його обов'язки) *у таких випадках:*

- 1) витребування кримінальних проваджень прокурором або керівництвом вищих органів досудового розслідування;
- 2) витребування кримінальних проваджень слідчим суддею, судом;
- 3) перевірка службової діяльності органу досудового розслідування уповноваженими на те особами;
- 4) проведення інвентаризації кримінальних проваджень.

Після отримання письмової вказівки про видачу кримінального провадження особа, відповідальна за його зберігання, робить у журналі обліку кримінальних проваджень, переданих до архіву на зберігання, відмітку про вилучення кримінального провадження з архіву і передає його під підпис керівникові органу досудового розслідування (його заступнику); прокурору; особі, що здійснює перевірку; дізнавачу.

Надсилання виданого з архіву кримінального провадження ініціатору письмового запиту здійснюється із супровідним листом, який підписується керівником (його заступником відповідно до розподілу функціональних обов'язків) та реєструється в канцелярії органу досудового розслідування (у разі її відсутності – у канцелярії органу поліції) відповідно до вимог законодавства з питань діловодства. Копії супровідних листів поміщаються до відповідного наряду-накопичувача.

Кримінальне провадження перед надсиланням повинно бути належним чином оформлене: містити внутрішній опис документів, пронумеровані аркуші, бути прошитим та скріпленим печаткою. На зворотному боці останнього

аркуша кримінального провадження дізнавач, який його оформив, ставить свій підпис із зазначенням своєї посади, дати, кількості підшитих у томі аркушів (цифрами та словами).

Після повернення кримінальних проваджень до архіву органу досудового розслідування особа, відповідальна за їх зберігання, перевіряє повноту кримінальних проваджень згідно з внутрішнім описом, проставляє в журналі обліку кримінальних проваджень, переданих до архіву на зберігання, дату здачі кримінальних проваджень та ставить свій підпис.

ПИТАННЯ 50. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ АБО ЗНИЩЕНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ДІЗНАННЯ

З метою недопущення незаконного знищення чи втрати кримінальних проваджень уповноваженими працівниками поліції проводиться інвентаризація (чергова та позачергова) кримінальних проваджень, яка полягає у звіренні фактичної наявності кримінальних проваджень з даними їх обліку та звітності.

Чергова інвентаризація проводиться щороку до 10 лютого.

Проведення позачергової інвентаризації затверджується наказом Голови Національної поліції України, заступника Голови Національної поліції – начальника ГСУ, начальника ГУНП, начальника відокремленого територіального підрозділу поліції.

Позачергова інвентаризація призначається і проводиться в таких випадках:

- 1) зміна керівника органу досудового розслідування;
- 2) наявність достовірної інформації про втрату або викрадення кримінального провадження;
- 3) знищення (пошкодження) кримінальних проваджень унаслідок стихійного лиха чи іншої надзвичайної події;
- 4) перевірка порядку і повноти проведення чергової інвентаризації;

5) передавання-приймання справ органу Національної поліції України (відокремленого підрозділу ГУНП, у структурі якого діє орган досудового розслідування) у разі зміни його керівника, реорганізації, ліквідації чи передачі до іншого центрального органу виконавчої влади.

Для забезпечення проведення інвентаризації наказами Голови Національної поліції України, заступника Голови Національної поліції – начальника ГСУ, начальника ГУНП, начальника відокремленого територіального підрозділу поліції, створюється інвентаризаційна комісія, до складу якої входять керівник органу досудового розслідування (його заступник), працівники підрозділів інформаційно-аналітичної підтримки та режимно-секретних органів. Керівник органу досудового розслідування є головою комісії. У наказах також визначаються порядок і строки проведення інвентаризації, форма і дата доповіді про її результати.

Під час інвентаризації перевіряється наявність кримінальних проваджень за ЄРДР, списками, наданими підрозділом інформаційно-аналітичної підтримки ГУНП, журналом – реєстром кримінальних проваджень та книгами обліку роботи слідчого (дізнавача) (про рух кримінальних проваджень). Крім того, вивчаються попередні акти інвентаризацій, супровідні листи, що відображають рух кримінальних проваджень.

Результати інвентаризації відображаються в акті інвентаризації кримінальних проваджень, списку наявних кримінальних проваджень, списку відсутніх кримінальних проваджень, які складаються у двох примірниках і підписуються всіма членами інвентаризаційної комісії.

Акт інвентаризації з відповідними додатками доповідається особі, що видала відповідний наказ про інвентаризацію, для прийняття рішення про його затвердження.

Після реєстрації акту в канцелярії органу поліції його перший примірник передається керівникові органу досудового розслідування, у якому проводилася інвентаризація, другий надсилається до вищого органу досудового розслідування. До Управління дізнання Національної поліції України

подаються лише узагальнені відомості про результати проведених інвентаризацій, виявлені факти втрачених кримінальних проваджень і вжиті заходи щодо їх відновлення та про притягнення винних у втраті кримінальних проваджень осіб до відповідальності.

У разі виявлення фактів втрати або знищення матеріалів кримінальних проваджень, досудове розслідування в яких здійснювали дізнавачі, начальники відділів (секторів) дізнання ГУНП ініціюють питання про призначення службового розслідування в порядку, установленому законодавством України. Під час службового розслідування вживається заходів з пошуку втрачених матеріалів кримінальних проваджень. Інформація про такі факти *негайно* подається до Управління дізнання Національної поліції України.

Для відновлення втрачених або знищених кримінальних проваджень використовується інформація з ЄРДР, журналів – реєстрів кримінальних проваджень, журналів вхідної та вихідної кореспонденції підрозділів документального забезпечення, режимних секретних підрозділів, контрольно-наглядових справ кримінальних проваджень (у тому числі їх електронних варіантів) та наглядових проваджень органів прокуратури (за їх згодою).

Втрачені або знищені кримінальні провадження, розпочаті органами досудового розслідування, які знаходилися відповідно на території тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим та в районі проведення антитерористичної операції, з метою забезпечення національних інтересів України, захисту прав і свобод громадян України підлягають відновленню тими органами досудового розслідування, яким подальше досудове розслідування в зазначених кримінальних провадженнях відповідно до ч. 2 ст. 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» та ст. 2 Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» доручено Офісом Генерального прокурора.

За результатами службового розслідування особа, що його призначила, приймає рішення про відповідальність працівників, які допустили втрату або

знищення матеріалів кримінальних проваджень. Відділ (сектор) дізнання ГУНП надсилає копію висновку службового розслідування до Управління дізнання Національної поліції України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. № 51. ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. *Голос України*. 2012. 19 травня (№№ 90–91). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001, № 25, ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року. *Урядовий кур'єр*. 2012. № 159. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
6. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. ст.577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
7. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 23. ст.197. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
8. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07 червня 2018 р. № 2447-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 24. ст.212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 17. ст.71. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>

10. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 6. ст.55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

11. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 26. ст.892. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

12. Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції : Закон України від 12.08.2014 № 1632-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 39. ст.2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1632-18#Text>

13. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 47. ст.2051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>

14. Про Національну поліцію: Закон України від 15 липня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

15. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII. *Верховна Рада України*. 1992. № 22. ст.303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

16. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

17. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. ст.382. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

18. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №10. С.161-166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

19. Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних : постанова Кабінету Міністрів України 07.12.2016 р. № 921. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/921-2016-%D0%BF#Text>

20. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : наказ МВС України від 20 травня 2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>

21. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України : наказ МВС України від 23 травня 2017 р. № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17#Text>

22. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07 лип. 2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

23. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 квітня. 2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>

24. Про затвердження Змін до Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 18 травня 2020 р. № 393. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-20#Text>

25. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>

26. Про затвердження Положення Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : наказ Офісу Генерального прокурора від

30 червня 2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>

27. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text>

28. Рекомендація R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи щодо спрощення кримінального правосуддя (ухвалена 17 вересня 1987 року на 410-му засіданні делегатів міністрів) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_339#Text

29. Актуальні питання терії та практики досудового розслідування кримінальних проступків : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 14 листоп. 2019 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 197 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/15446>

30. Аулін О. Інститут кримінальних проступків в Україні. *Громадська думка про правотворення*. 2020. № 9 (194). С. 26–28.

31. Бегма А.П., Муляр Г.В., Ховпун О.С. Кримінальні проступки як новела кримінального та кримінально-процесуального законодавства. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 365-368.

32. Бойко О.П., Литвинов В.В. Окремі питання здійснення дізнання в кримінальному процесі України. *Національний юридичний журнал: Теорія і практика*. 2019. С. 100–104

33. Борисов В.І., Тютюгін В.І., Демидова Л.М. Кримінальний проступок: концептуальні засади запровадження до національного законодавства. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2016, № 2(7). С. 129–142. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/12/06_Borisov.pdf

34. Бровко Н. І., Сімакова С. І. Інститут кримінальних проступків як механізм спрощеного порядку досудового розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 298-301. URL:

http://www.lsej.org.ua/3_2020/74.pdf

35. Воробей А. О. Проблемні питання та перспективи вдосконалення спрощеного досудового розслідування. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 1. С. 111-115.

36. Галуцько В. Проблеми застосування Закону України « Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» та шляхи їх усунення. *Национальный юридический журнал: теория и практика*. 2020. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2020/1/24.pdf>

37. Гаркуша А., Петриченко Є. Регламентация повноважень щодо здійснення дізнання у кримінальному процесі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 1. С. 265-271.

38. Гасанов Р. Н. Дізнання як форма досудового розслідування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 1–1. С. 3–8.

39. Гловюк І. Судове провадження щодо кримінальних проступків у суді першої інстанції: теорія та практика. *Право України*. 2021. № №. С. 61-72.

40. Дмитрук М. М. Кримінальний проступок: аналіз деяких законодавчих ініціатив. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 2(5). С. 89-96.

41. Досудове розслідування : навч.-метод. посіб. / [Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша, І. В. Гловюк, В. К. Волошина, О. В. Малахова, О. О. Торбас] ; за ред. В. К. Волошиної. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2020. 141 с.

42. Досудове розслідування кримінальних проступків : метод. рек. / [С. С. Чернявський, М. С. Цуцкірідзе, Р. М. Дударець та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 160 с.

43. Дрозд В.Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 448.

44. Задоя К.П. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків за

Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року та законодавством європейських держав. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. №1. С. 29–37.

45. Карвацький А.М. Початок досудового розслідування кримінальних проступків: запрошення до дискусії. *Міжнародні стандарти справедливого правосуддя та їх імплементація в українське законодавство* : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 17 груд. 2018 р. Київ, 2018. С. 50–53.

46. Кримінальний процес : навч. посіб. / [О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін.]. Харків : Право, 2020. 296 с.

47. Ляшук О. М., Новоженець Я. І. Історико-правові аспекти становлення досудового розслідування кримінальних проступків на території України. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності(теорія та практика)*. Вип. 3–4 (12–13) 2018. С. 180-185.

48. Сачко О.В. Правова визначеність щодо інституту кримінальних проступків та процесуальної форми дізнання. *Актуальні проблеми теорії держави і права*. 2018. С. 127–133.

49. Турлова Ю.А. Деякі питання визначення кримінального проступку та його видів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 6. С. 175–180. URL: http://apnl.dnu.in.ua/6_2019/41.pdf

50. Удалова Л. Д., Азаров Ю. І., Макаров М. А. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2020. 432 с.

51. Федотова Г.В. Щодо поняття «кримінальний проступок» у кримінальному праві України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016 № 19. С. 103–105.

52. Хавронюк М. І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. Київ : ВД «Дакор», 2020. 266 с.

53. Хавронюк М. І. Проступок, його сутність і порядок досудового розслідування та судового розгляду: новітні середньоазійські підходи у порівнянні із вже відомими. *Право України*. 2020. № 2. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/07/27/havronyuk-m-i-prostupok-jogo-sutnist.pdf>